

Identifying the Components and Indicators of Professional Competence among Primary School Teachers

1. Esmail Kheirkhah Rahaghi[✉]: PhD Student, Department of Educational Management, Ga.C., Islamic Azad University, Garmsar, Iran

2. Khadijeh Khanzadi^{✉*}: Department of Educational Management, Ga.C., Islamic Azad University, Garmsar, Iran

3. Hadi Rezghi Shirsavar[✉]: Department of Educational Management, Ga.C., Islamic Azad University, Garmsar, Iran

*Corresponding Author's Email Address: Kh.khanzadi@iaau.ac.ir

Abstract:

The present study aimed to identify the components and indicators of professional competence among primary school teachers and to develop a comprehensive framework encompassing knowledge-based, skill-based, attitudinal, developmental, supportive, and organizational dimensions of teacher competence based on the perspectives of experts and experienced practitioners. This study employed a qualitative exploratory approach using thematic analysis. Participants included educational experts, university faculty members in education, primary education administrators, educational specialists, and exemplary primary school teachers in Tehran. Purposeful and snowball sampling methods were utilized, and interviews continued until theoretical saturation was achieved. Saturation was reached after 15 interviews, followed by two confirmatory interviews, resulting in a final sample of 17 participants. Data were collected through semi-structured interviews and analyzed using thematic analysis through stages of initial coding, subtheme development, and theme extraction. Data analysis resulted in the identification of 240 basic indicators, 20 components, and 6 major dimensions of professional competence among primary school teachers. The six dimensions included knowledge and specialized competencies, practical and performance competencies, attitudinal and value-based competencies, professional growth and development competencies, supportive and well-being-oriented competencies, and organizational and professional-social competencies. Findings indicated that professional competence is a multidimensional construct encompassing not only subject knowledge and instructional skills but also professional ethics, lifelong learning, digital literacy, inclusive education, student well-being support, family and community engagement, and organizational participation. The findings revealed that professional competence among primary school teachers is a comprehensive, dynamic, and multidimensional construct. Effective professional performance requires the integration of professional knowledge, instructional skills, ethical and attitudinal qualities, continuous professional development, student support capacities, and active organizational engagement. The proposed framework can serve as a foundation for teacher education programs, professional development initiatives, performance evaluation systems, and the development of professional standards for primary school teachers.

Keywords: Professional competence, Primary school teachers, Thematic analysis, Professional development, Primary education, Teacher competence.

How to Cite: Kheirkhah Rahaghi, E., Khanzadi, K., & Rezghi Shirsavar, H. (2026). Identifying the Components and Indicators of Professional Competence among Primary School Teachers. *Management, Education and Development in Digital Age*, 3(6), 1-28.

شناسایی مؤلفه‌ها و شاخص‌های شایستگی حرفه‌ای معلمان ابتدایی

۱. اسماعیل خیرخواه رهقی^۱: دانشجوی دکتری، گروه مدیریت آموزشی، واحد گرمسار، دانشگاه آزاد اسلامی گرمسار، ایران

۲. خدیجه خانزادی^۲: گروه مدیریت آموزشی، واحد گرمسار، دانشگاه آزاد اسلامی، گرمسار، ایران

۳. هادی رزقی شیرسوار^۳: گروه مدیریت آموزشی، واحد گرمسار، دانشگاه آزاد اسلامی، گرمسار، ایران

*پست الکترونیک نویسنده مسئول: Kh.khanzadi@iau.ac.ir

چکیده

هدف پژوهش حاضر شناسایی مؤلفه‌ها و شاخص‌های شایستگی حرفه‌ای معلمان ابتدایی و ارائه چارچوبی جامع از ابعاد دانشی، مهارتی، نگرشی، توسعه‌ای، حمایتی و سازمانی این شایستگی‌ها بر اساس دیدگاه خبرگان و معلمان باتجربه بود. این پژوهش با رویکرد کیفی و روش تحلیل مضمون انجام شد. جامعه مشارکت‌کنندگان شامل خبرگان آموزشی، اعضای هیئت علمی حوزه علوم تربیتی، مدیران و کارشناسان آموزش ابتدایی و معلمان ممتاز شهر تهران بود. نمونه‌گیری به شیوه هدفمند و گلوله‌برفی انجام شد و مصاحبه‌ها تا دستیابی به اشباع نظری ادامه یافت. اشباع نظری پس از ۱۵ مصاحبه حاصل شد و دو مصاحبه تأییدی نیز انجام گرفت؛ در نتیجه، ۱۷ نفر در پژوهش مشارکت داشتند. داده‌ها از طریق مصاحبه‌های نیمه‌ساختاریافته گردآوری و با استفاده از روش تحلیل مضمون در مراحل کدگذاری اولیه، تشکیل مضامین فرعی و استخراج مضامین اصلی تحلیل شدند. تحلیل داده‌ها منجر به شناسایی ۲۴۰ شاخص پایه، ۲۰ مؤلفه و ۶ بعد اصلی شایستگی حرفه‌ای معلمان ابتدایی شد. ابعاد اصلی شامل شایستگی‌های دانشی و تخصصی، شایستگی‌های مهارتی و عملکردی، شایستگی‌های نگرشی و ارزشی، شایستگی‌های رشد و توسعه حرفه‌ای، شایستگی‌های حمایتی و رفاه‌محور و شایستگی‌های سازمانی و حرفه‌ای-اجتماعی بودند. یافته‌ها نشان داد که شایستگی حرفه‌ای معلمان ابتدایی مفهومی چندبعدی است که علاوه بر دانش تخصصی و مهارت‌های آموزشی، مؤلفه‌هایی همچون اخلاق حرفه‌ای، یادگیری مستمر، سواد دیجیتال، آموزش فراگیر، حمایت از سلامت و رفاه دانش‌آموزان، مشارکت با خانواده و جامعه و نقش‌آفرینی سازمانی را نیز دربرمی‌گیرد. نتایج پژوهش نشان داد که شایستگی حرفه‌ای معلمان ابتدایی دارای ساختاری جامع، پویا و چندسطحی است و موفقیت حرفه‌ای معلمان مستلزم برخورداری هم‌زمان از دانش، مهارت، نگرش، توانایی توسعه مستمر، حمایت از یادگیرندگان و مشارکت فعال در محیط سازمانی است. چارچوب ارائه‌شده می‌تواند مبنایی برای طراحی برنامه‌های تربیت معلم، توسعه حرفه‌ای، ارزیابی عملکرد و تدوین استانداردهای حرفه‌ای معلمان ابتدایی باشد.

کلیدواژه‌گان: شایستگی حرفه‌ای، معلمان ابتدایی، تحلیل مضمون، توسعه حرفه‌ای، آموزش ابتدایی، شایستگی معلم.

نحوه استناددهی: خیرخواه رهقی، اسماعیل، خانزادی، خدیجه، و رزقی شیرسوار، هادی. (۱۴۰۵). شناسایی مؤلفه‌ها و شاخص‌های شایستگی حرفه‌ای معلمان ابتدایی. مدیریت، آموزش و توسعه در عصر دیجیتال، ۳(۶)، ۲۸-۱.

مقدمه

آموزش ابتدایی یکی از بنیادی‌ترین سطوح نظام آموزشی است؛ زیرا در این دوره، پایه‌های شناختی، عاطفی، اجتماعی، اخلاقی و رفتاری دانش‌آموزان شکل می‌گیرد و کیفیت تجربه‌های یادگیری آنان می‌تواند مسیر تحصیلی و رشد آینده را تحت تأثیر قرار دهد. در چنین بستری، معلم ابتدایی تنها انتقال‌دهنده محتوای درسی نیست، بلکه تسهیل‌گر رشد همه‌جانبه کودک، طراح موقعیت‌های یادگیری، مدیر فضای روانی و اجتماعی کلاس، برقرارکننده ارتباط میان مدرسه و خانواده، و الگوی رفتاری و اخلاقی برای دانش‌آموزان است. از این رو، شایستگی حرفه‌ای معلمان ابتدایی مفهومی چندبعدی است که نمی‌توان آن را صرفاً به دانش موضوعی یا مهارت تدریس محدود کرد. مطالعات جدید نیز نشان می‌دهند که شایستگی معلم باید به صورت ترکیبی از دانش تخصصی، مهارت‌های آموزشی، توانمندی‌های ارتباطی، نگرش‌های حرفه‌ای، تعهد اخلاقی، سواد دیجیتال، توانایی پاسخگویی به تنوع یادگیرندگان و ظرفیت رشد حرفه‌ای مداوم درک شود (Norman et al., 2025; Sukma, 2025; Yonson, 2025).

در سال‌های اخیر، مفهوم شایستگی حرفه‌ای معلمان از یک مفهوم ایستا و مبتنی بر صلاحیت‌های عمومی به چارچوبی پویا، بافت‌مند و عمل‌محور تبدیل شده است. در این دیدگاه، معلم شایسته فردی است که بتواند در موقعیت‌های واقعی و پیچیده آموزشی، از دانش، مهارت، نگرش و قضاوت حرفه‌ای خود برای پاسخ دادن به نیازهای یادگیرندگان استفاده کند. این تحول مفهومی به‌ویژه در دوره ابتدایی اهمیت دارد؛ زیرا دانش‌آموزان این دوره از نظر رشد شناختی، عاطفی و اجتماعی در مرحله‌ای حساس قرار دارند و کیفیت تعامل معلم با آنان می‌تواند بر انگیزش، مشارکت، خودپنداره تحصیلی و نگرش آنان نسبت به مدرسه اثرگذار باشد. پژوهش‌های مرتبط با عملکرد آموزشی معلمان نیز نشان داده‌اند که شایستگی حرفه‌ای، اشتیاق شغلی و کیفیت عملکرد آموزشی با یکدیگر پیوند دارند و شناسایی ابعاد و مؤلفه‌های این شایستگی‌ها می‌تواند مبنای بهبود عملکرد حرفه‌ای معلمان قرار گیرد (Maryani et al., 2025; Muna et al., 2025; Rezaei et al., 2024).

یکی از ابعاد مهم شایستگی حرفه‌ای معلمان، شایستگی دانشی و تخصصی است. معلم ابتدایی باید علاوه بر تسلط بر محتوای درسی، از دانش پداگوژیک، دانش روان‌شناختی رشد کودک، دانش برنامه درسی و دانش ارزشیابی برخوردار باشد. در آموزش ابتدایی، محتوا معمولاً ماهیتی چندرشته‌ای دارد و معلم باید بتواند میان مفاهیم مختلف ارتباط برقرار کند و آن‌ها را به زبان قابل فهم برای کودک تبدیل نماید. در حوزه‌هایی مانند ریاضیات، شواهد پژوهشی نشان می‌دهد که مدل‌سازی و سنجش شایستگی معلمان مستلزم توجه هم‌زمان به دانش محتوایی، دانش آموزشی محتوا، توانایی طراحی تکالیف یادگیری و قضاوت حرفه‌ای درباره فهم دانش‌آموزان است (Yang et al., 2025; Zlatkin-Troitschanskaia et al., 2025). این نکته برای معلمان ابتدایی اهمیت بیشتری دارد؛ زیرا آنان باید مفاهیم پایه را به شیوه‌ای معنادار، عینی، تعاملی و متناسب با سطح رشد کودک آموزش دهند.

در کنار دانش تخصصی، کیفیت تدریس و توانایی تبدیل دانش به عمل آموزشی، بخش مهمی از شایستگی حرفه‌ای معلم را تشکیل می‌دهد. معلم شایسته باید بتواند اهداف یادگیری را طراحی کند، محتوا را سازمان دهد، فعالیت‌های یادگیری متناسب با تفاوت‌های فردی فراهم آورد، از روش‌های فعال و مشارکتی استفاده کند و از ارزشیابی برای اصلاح یادگیری بهره گیرد. پژوهش‌ها در زمینه توسعه شایستگی معلمان نشان داده‌اند که رشد حرفه‌ای زمانی اثربخش‌تر است که به صورت کاربردی، مبتنی بر موقعیت واقعی کلاس درس و همراه با فرصت تمرین، بازخورد و بازاندیشی طراحی شود (Richter et al., 2025; Yonson, 2025). بنابراین، شایستگی معلم ابتدایی باید در پیوند با عمل تدریس و توانایی مدیریت موقعیت‌های واقعی یادگیری بررسی شود، نه صرفاً در سطح دانش نظری.

یکی دیگر از محورهای برجسته در ادبیات جدید، شایستگی‌های ارزشی، اجتماعی و عاطفی معلمان است. معلم ابتدایی در تماس روزمره با کودکان قرار دارد و رفتار، زبان، نگرش و واکنش‌های هیجانی او می‌تواند بر احساس امنیت، اعتماد، انگیزش و تعلق دانش‌آموزان اثر بگذارد. از این منظر، شایستگی حرفه‌ای معلمان شامل همدلی، مسئولیت‌پذیری، عدالت‌محوری، اخلاق حرفه‌ای، خودآگاهی، تنظیم هیجان، ارتباط سازنده و توانایی حمایت از رشد اجتماعی و عاطفی دانش‌آموزان است. مطالعات مربوط به شایستگی‌های اجتماعی و عاطفی معلمان نشان می‌دهد که این نوع شایستگی‌ها در کیفیت تعامل معلم و یادگیرنده، مدیریت کلاس، پیشگیری از فرسودگی و ایجاد محیط یادگیری مثبت نقش اساسی

دارند (Mousazadeh et al., 2026; Utami, 2025; Van Den Brink et al., 2025). در دوره ابتدایی، که دانش‌آموزان هنوز در حال شکل‌دهی مهارت‌های خودتنظیمی، ارتباطی و هیجانی هستند، این بعد از شایستگی اهمیت مضاعف پیدا می‌کند.

تحولات فناورانه نیز مفهوم شایستگی حرفه‌ای معلم را دگرگون کرده است. گسترش فناوری‌های آموزشی، پلتفرم‌های یادگیری، هوش مصنوعی، محتوای دیجیتال و ابزارهای ارتباطی جدید موجب شده است که معلم امروز برای تدریس مؤثر، تنها به مهارت‌های سنتی کلاس درس متکی نباشد. شایستگی دیجیتال اکنون به یکی از مؤلفه‌های اصلی حرفه معلمی تبدیل شده است و شامل توانایی انتخاب و استفاده مناسب از فناوری، تولید و ارزیابی محتوای دیجیتال، مدیریت یادگیری آنلاین، رعایت حریم خصوصی، امنیت اطلاعات و تلفیق هدفمند فناوری با یادگویی است (Joya et al., 2025; Saeidi & Meiboudi, 2025; Salehi et al., 2024). پژوهش‌های جدید همچنین نشان داده‌اند که هویت حرفه‌ای، فشار فناورانه و زیرساخت‌های آموزشی می‌توانند بر توسعه شایستگی دیجیتال معلمان اثرگذار باشند (Li et al., 2026; Ma & Ismail, 2025). از این رو، هر مدل جامع از شایستگی حرفه‌ای معلمان ابتدایی باید جایگاه سواد دیجیتال و توانایی استفاده تربیتی از فناوری را نیز در نظر گیرد.

ظهور هوش مصنوعی در آموزش، ضرورت بازاندیشی در شایستگی‌های معلمان را بیش از گذشته برجسته کرده است. استفاده از ابزارهای هوش مصنوعی در طراحی فعالیت‌های یادگیری، تولید محتوا، ارزشیابی، شخصی‌سازی آموزش و تحلیل داده‌های یادگیری می‌تواند فرصت‌های تازه‌ای برای بهبود کیفیت تدریس ایجاد کند؛ اما در عین حال نیازمند آمادگی شناختی، اخلاقی و فنی معلمان است. مطالعات اخیر نشان می‌دهند که شایستگی هوش مصنوعی معلمان و چارچوب‌های مرتبط با دانش فناورانه-پداگوژیک می‌تواند با عملکرد تدریس، طراحی فعالیت‌های یادگیری و توانایی بهره‌برداری معنادار از فناوری‌های نوین ارتباط داشته باشد (Ngongpah, 2025; Rattanakha et al., 2025; Tan et al., 2025). بنابراین، در شناسایی شاخص‌های شایستگی معلمان ابتدایی، توجه به آمادگی آنان برای مواجهه با فناوری‌های نوظهور و کاربرد اخلاقی و آموزشی آنها ضروری است.

شایستگی حرفه‌ای معلمان تنها در سطح فردی معنا نمی‌یابد، بلکه در بستر سازمان مدرسه، فرهنگ آموزشی، رهبری مدرسه، سیاست‌های آموزشی و فرصت‌های توسعه حرفه‌ای شکل می‌گیرد. مطالعات مدیریت آموزشی نشان داده‌اند که رهبری، توسعه حرفه‌ای، نوآوری دیجیتال و فرهنگ سازمانی می‌توانند در ارتقای شایستگی معلمان نقش تعیین‌کننده داشته باشند (Norman et al., 2025; Sahrudin, 2025). همچنین پژوهش‌های مرتبط با آموزش مبتنی بر پژوهش و توسعه شایستگی پژوهشی معلمان نشان می‌دهند که معلمان برای رشد حرفه‌ای پایدار باید بتوانند با رویکردی تأملی و پژوهش‌محور به عمل آموزشی خود نگاه کنند، از داده‌ها برای اصلاح تدریس استفاده نمایند و در جوامع حرفه‌ای مشارکت کنند (Schröder et al., 2025). بدین ترتیب، شایستگی حرفه‌ای معلم ابتدایی شامل توانایی یادگیری مستمر، مشارکت حرفه‌ای، بازاندیشی، همکاری با همکاران و مشارکت در بهبود مدرسه نیز می‌شود.

بعد دیگری که در سال‌های اخیر اهمیت زیادی یافته، شایستگی معلم در آموزش فراگیر و پاسخگویی به تنوع یادگیرندگان است. کلاس‌های ابتدایی از نظر توانایی‌های شناختی، زمینه‌های خانوادگی، تفاوت‌های فرهنگی، وضعیت اقتصادی-اجتماعی، نیازهای ویژه یادگیری، مشکلات رفتاری و سطح آمادگی تحصیلی بسیار متنوع هستند. بنابراین، معلم ابتدایی باید توانایی شناسایی این تفاوت‌ها، طراحی آموزش تمایزی، همکاری با متخصصان، حمایت از دانش‌آموزان دارای نیازهای ویژه و ایجاد محیط یادگیری عادلانه و فراگیر را داشته باشد. یافته‌های پژوهش‌های مرتبط با آموزش فراگیر نشان می‌دهد که دانش حرفه‌ای معلمان درباره نیازهای ویژه، ادراک آنان از توانمندی خود و آمادگی برای کار با دانش‌آموزان متنوع، در کیفیت اجرای آموزش فراگیر نقش اساسی دارد (Tveitnes et al., 2025). همچنین شایستگی معلم می‌تواند با مشارکت، احساس توانمندی و پایداری دانش‌آموزان در فعالیت‌های یادگیری و تربیتی ارتباط داشته باشد (Liu et al., 2025).

از سوی دیگر، ارزشیابی یادگیری و قضاوت حرفه‌ای معلم نیز بخش مهمی از شایستگی حرفه‌ای است. معلم ابتدایی باید بتواند از ارزشیابی نه به عنوان ابزار کنترل، بلکه به عنوان فرآیندی برای شناخت بهتر یادگیری، ارائه بازخورد سازنده، حمایت از پیشرفت فردی و اصلاح تدریس استفاده کند. در این زمینه، مفهوم قضاوت ارزشیابانه و توانایی طراحی، اجرا و تفسیر ارزشیابی‌های معتبر در سنجش شایستگی حرفه‌ای معلمان اهمیت دارد (Olave Astorga & González-Carrasco, 2025). افزون بر این، استفاده از فعالیت‌های غیرمتصل به فناوری برای تقویت تفکر رایانشی در تربیت معلمان نشان داده است که توسعه شایستگی‌های نوین آموزشی الزاماً به ابزارهای پیچیده وابسته نیست، بلکه

به طراحی هدفمند تجربه‌های یادگیری و درک کاربرد آن‌ها در آموزش نیاز دارد (Wang & Kale, 2025). بنابراین، شایستگی ارزشیابی و طراحی یادگیری باید به عنوان بخش جدایی‌ناپذیر مدل شایستگی معلمان ابتدایی در نظر گرفته شود.

در ایران نیز ضرورت شناسایی ابعاد و مؤلفه‌های شایستگی حرفه‌ای معلمان در حوزه‌های مختلف مورد توجه قرار گرفته است. برخی پژوهش‌ها بر شناسایی ابعاد عملکرد آموزشی معلمان و ارتباط آن با شایستگی حرفه‌ای و اشتیاق شغلی تأکید کرده‌اند (Rezaei et al., 2024). برخی دیگر به تبیین مدل‌های کاربردی شایستگی برای معلمان تربیت بدنی پرداخته‌اند و نشان داده‌اند که شایستگی معلم می‌تواند در پیوند با دانش تخصصی، توانمندی اجرایی، اخلاق حرفه‌ای و ویژگی‌های فردی تحلیل شود (Hoveida Fard et al., 2025). همچنین مطالعات مرتبط با کاربرد فناوری‌های نوین در نظام آموزش عالی و دانشگاه نسل چهارم نشان می‌دهد که تحولات فناورانه و سازمانی، انتظارات تازه‌ای از معلمان و کنشگران آموزشی ایجاد کرده است (Seifi et al., 2024). این پیشینه نشان می‌دهد که هرچند مطالعاتی در زمینه شایستگی معلمان انجام شده است، اما همچنان نیاز به چارچوبی بومی، جامع و متناسب با ویژگی‌های دوره ابتدایی وجود دارد.

مرور پژوهش‌های بین‌المللی و داخلی نشان می‌دهد که بیشتر مطالعات موجود یا بر یک بعد خاص از شایستگی معلمان مانند شایستگی دیجیتال، شایستگی هوش مصنوعی، شایستگی ارزشیابی، شایستگی ریاضی، شایستگی تربیت بدنی یا شایستگی اجتماعی و عاطفی تمرکز داشته‌اند، یا در سطحی کلی به توسعه حرفه‌ای معلمان پرداخته‌اند (Matovic, 2025; Mousazadeh et al., 2026; Osorio Vanegas et al., 2025; Zlatkin-Troitschanskaia et al., 2025). با وجود ارزش این مطالعات، شایستگی حرفه‌ای معلمان ابتدایی به دلیل ماهیت چندنقشی، حساسیت رشدی دانش‌آموزان، تنوع وظایف معلم و پیوند نزدیک آموزش، پرورش، مراقبت، ارتباط و حمایت، نیازمند بررسی جامع‌تری است. به همین دلیل، شناسایی مؤلفه‌ها و شاخص‌های شایستگی حرفه‌ای معلمان ابتدایی با استفاده از دیدگاه خبرگان، مدیران و معلمان ممتاز می‌تواند به تدوین چارچوبی کاربردی برای تربیت، ارزیابی، توانمندسازی و توسعه حرفه‌ای معلمان کمک کند. بنابراین، هدف پژوهش حاضر شناسایی مؤلفه‌ها و شاخص‌های شایستگی حرفه‌ای معلمان ابتدایی بود.

روش‌شناسی پژوهش

پژوهش حاضر از نظر هدف، کاربردی و از نظر رویکرد، کیفی و اکتشافی بود. کاربردی بودن پژوهش از آن جهت است که نتایج آن می‌تواند در برنامه‌ریزی آموزشی، تربیت و توانمندسازی معلمان، طراحی دوره‌های توسعه حرفه‌ای و تدوین چارچوب‌های ارزیابی شایستگی حرفه‌ای معلمان ابتدایی مورد استفاده قرار گیرد. از نظر ماهیت، پژوهش با رویکرد کیفی انجام شد؛ زیرا هدف اصلی آن، شناسایی عمیق مؤلفه‌ها و شاخص‌های شایستگی حرفه‌ای معلمان ابتدایی بر اساس دیدگاه و تجربه خبرگان، مدیران، کارشناسان و معلمان ممتاز دوره ابتدایی بود. بنابراین، پژوهش حاضر صرفاً بر کشف، توصیف، تفسیر و سازمان‌دهی مفاهیم مرتبط با شایستگی حرفه‌ای معلمان ابتدایی تمرکز داشت و هیچ بخش کمی، پیمایشی یا آزمون آماری در آن اجرا نشد.

جامعه مشارکت‌کنندگان پژوهش شامل خبرگان آموزشی، اعضای هیئت علمی و متخصصان حوزه علوم تربیتی و تربیت معلم، مدیران و کارشناسان آموزش ابتدایی و معلمان ممتاز دوره ابتدایی شهر تهران بود. معیار ورود مشارکت‌کنندگان به پژوهش شامل داشتن سابقه علمی یا اجرایی مرتبط با آموزش ابتدایی، تربیت معلم، برنامه‌ریزی درسی یا مدیریت آموزشی، برخورداری از تجربه حرفه‌ای کافی در زمینه آموزش ابتدایی، آشنایی با مفهوم شایستگی حرفه‌ای معلمان و تمایل به مشارکت آگاهانه در پژوهش بود. تلاش شد مشارکت‌کنندگان به گونه‌ای انتخاب شوند که امکان دستیابی به دیدگاه‌های متنوع نظری، مدیریتی و تجربی درباره شایستگی حرفه‌ای معلمان ابتدایی فراهم شود.

روش نمونه‌گیری در این پژوهش، هدفمند از نوع معیارمحور بود و برای تکمیل نمونه و دسترسی به افراد صاحب‌نظر از روش گلوله‌برفی نیز استفاده شد. بدین صورت که ابتدا افرادی که واجد معیارهای ورود به پژوهش بودند شناسایی شدند و سپس از آنان خواسته شد سایر افراد آگاه و دارای تجربه مرتبط با موضوع پژوهش را معرفی کنند. مصاحبه‌ها تا رسیدن به اشباع نظری ادامه یافت. در این پژوهش، پس از انجام مصاحبه با ۱۵ نفر، داده‌های جدید منجر به استخراج مضمون تازه‌ای نشد و اشباع نظری حاصل گردید؛ با این حال، برای اطمینان بیشتر از کفایت داده‌ها، دو مصاحبه تأییدی دیگر نیز انجام شد. از آنجا که این دو مصاحبه نیز مضمون جدیدی به داده‌ها اضافه نکردند، حجم نهایی

مشارکت‌کنندگان پژوهش ۱۷ نفر در نظر گرفته شد. بنابراین، عدد ۱۵ بیانگر نقطه دستیابی به اشباع نظری و عدد ۱۷ بیانگر حجم نهایی مشارکت‌کنندگان در مصاحبه‌های کیفی بود.

در مجموع، مشارکت‌کنندگان پژوهش شامل ۹ نفر زن و ۸ نفر مرد بودند. از نظر نقش حرفه‌ای، ۵ نفر از مشارکت‌کنندگان عضو هیئت علمی و خبره دانشگاهی در حوزه علوم تربیتی و تربیت معلم، ۴ نفر مدیر یا کارشناس آموزش ابتدایی و ۸ نفر معلم ممتاز دوره ابتدایی بودند. این ترکیب با هدف استفاده هم‌زمان از دیدگاه‌های علمی، سیاست‌گذاری، مدیریتی و تجربی انتخاب شد تا ابعاد و شاخص‌های شایستگی حرفه‌ای معلمان ابتدایی با توجه به واقعیت‌های آموزشی، مدرسه‌ای و حرفه‌ای دوره ابتدایی شناسایی شود. در اجرای پژوهش، ملاحظات اخلاقی رعایت شد. پیش از آغاز هر مصاحبه، هدف پژوهش، شیوه استفاده از داده‌ها، محرمانه بودن اطلاعات و حق انصراف از ادامه همکاری برای مشارکت‌کنندگان توضیح داده شد. مشارکت در پژوهش کاملاً داوطلبانه بود و مصاحبه‌ها پس از کسب رضایت آگاهانه انجام شد. همچنین به مشارکت‌کنندگان اطمینان داده شد که اطلاعات آنان صرفاً برای اهداف علمی پژوهش استفاده خواهد شد و در گزارش نهایی، هویت فردی آنان آشکار نخواهد شد.

ابزار اصلی گردآوری داده‌ها در پژوهش حاضر، مصاحبه عمیق نیمه‌ساختاریافته بود. انتخاب مصاحبه نیمه‌ساختاریافته به این دلیل صورت گرفت که این روش، ضمن برخورداری از چارچوب مشخص و هدفمند، امکان انعطاف‌پذیری و طرح پرسش‌های تکمیلی را در جریان مصاحبه فراهم می‌کند. از آنجا که هدف پژوهش، شناسایی مؤلفه‌ها و شاخص‌های شایستگی حرفه‌ای معلمان ابتدایی بود، استفاده از مصاحبه نیمه‌ساختاریافته به پژوهشگر اجازه داد تا دیدگاه‌ها، تجربه‌ها، برداشت‌ها و تفسیرهای مشارکت‌کنندگان را به صورت عمیق بررسی کند و به لایه‌های پنهان‌تر مفهوم شایستگی حرفه‌ای در بافت آموزش ابتدایی دست یابد.

برای طراحی پروتکل مصاحبه، ابتدا ادبیات نظری و پژوهشی مرتبط با شایستگی حرفه‌ای معلمان، ویژگی‌های معلم شایسته، الزامات حرفه‌ای دوره ابتدایی، تربیت معلم، مدیریت کلاس، دانش تربیتی، مهارت‌های تدریس، اخلاق حرفه‌ای و تحولات نوین آموزش بررسی شد. حاصل این بررسی، شکل‌گیری یک چارچوب مفهومی اولیه درباره حوزه‌های اصلی شایستگی حرفه‌ای معلمان بود. سپس بر اساس هدف پژوهش و پرسش‌های اصلی، راهنمای مصاحبه تدوین شد. پرسش‌های مصاحبه به صورت باز، غیرهدایت‌کننده و انعطاف‌پذیر طراحی شدند تا مشارکت‌کنندگان بتوانند دیدگاه‌های خود را آزادانه بیان کنند و پژوهشگر نیز بتواند بر اساس پاسخ‌های آنان، پرسش‌های کاوشگر و تکمیلی مطرح کند.

پروتکل مصاحبه شامل سه بخش اصلی بود. بخش نخست به معرفی پژوهش، توضیح هدف مطالعه، اطمینان‌بخشی درباره محرمانگی اطلاعات و کسب رضایت آگاهانه اختصاص داشت. بخش دوم شامل پرسش‌های اصلی و کاوشگر درباره ویژگی‌های معلم شایسته ابتدایی، دانش‌ها، مهارت‌ها، نگرش‌ها، ارزش‌ها، ویژگی‌های شخصیتی، چالش‌های حرفه‌ای و شایستگی‌های نوپدید معلمان ابتدایی بود. بخش پایانی نیز فرصتی در اختیار مشارکت‌کننده قرار می‌داد تا هر نکته، تجربه یا توصیه‌ای را که برای پژوهش مفید می‌دانست و در پرسش‌ها مطرح نشده بود، بیان کند.

پرسش‌های محوری مصاحبه بر محورهایی مانند ویژگی‌های معلم ابتدایی شایسته و موفق، دانش‌های مورد نیاز برای تدریس مؤثر، مهارت‌های عملی ضروری در کلاس درس، نگرش‌ها و ارزش‌های حرفه‌ای، ویژگی‌های شخصیتی مطلوب، شایستگی‌های جدید مورد نیاز معلمان در مواجهه با تحولات فناوری، اجتماعی و آموزشی، چالش‌های ارتقای شایستگی حرفه‌ای و ابعاد پیشنهادی برای طراحی چارچوب شایستگی حرفه‌ای معلمان ابتدایی تنظیم شد. در جریان مصاحبه‌ها، پژوهشگر با توجه به پاسخ‌های مشارکت‌کنندگان از پرسش‌های تکمیلی مانند «لطفاً بیشتر توضیح دهید»، «می‌توانید نمونه‌ای از تجربه خود بیان کنید؟» و «به نظر شما این ویژگی چگونه در عملکرد معلم ابتدایی دیده می‌شود؟» استفاده کرد تا داده‌های غنی‌تر و عمیق‌تری گردآوری شود.

مدت زمان هر مصاحبه بین ۴۵ تا ۷۵ دقیقه متغیر بود. همه مصاحبه‌ها با اجازه مشارکت‌کنندگان ضبط صوتی شدند تا امکان پیاده‌سازی دقیق، بازخوانی مکرر و تحلیل عمیق داده‌ها فراهم شود. پس از هر مصاحبه، متن آن به صورت کامل پیاده‌سازی شد. علاوه بر فایل صوتی و متن پیاده‌سازی‌شده، پژوهشگر پس از هر مصاحبه یادداشت‌های میدانی تهیه کرد. این یادداشت‌ها شامل نکات مهم مطرح‌شده در مصاحبه، مشاهدات غیرکلامی، تأملات اولیه پژوهشگر و برداشت‌های مقدماتی درباره مفاهیم کلیدی بودند و در مرحله تحلیل داده‌ها به عنوان منبع تکمیلی مورد توجه قرار گرفتند.

داده‌های حاصل از مصاحبه‌های نیمه‌ساختاریافته با استفاده از روش تحلیل مضمون تحلیل شد. تحلیل مضمون به دلیل تناسب با هدف پژوهش، یعنی شناسایی، دسته‌بندی و تفسیر الگوهای معنایی موجود در داده‌های کیفی، برای این مطالعه انتخاب شد. در این روش، پژوهشگر تلاش کرد از طریق مطالعه دقیق و مکرر متن مصاحبه‌ها، مفاهیم مرتبط با شایستگی حرفه‌ای معلمان ابتدایی را استخراج و آن‌ها را در قالب کدها، مضامین فرعی و مضامین اصلی سازمان‌دهی کند.

فرآیند تحلیل داده‌ها هم‌زمان با گردآوری داده‌ها آغاز شد. پس از انجام هر مصاحبه، فایل صوتی به طور کامل پیاده‌سازی و متن آن چندین بار مطالعه شد تا پژوهشگر با محتوای داده‌ها آشنا شود. در مرحله نخست، گزاره‌ها و عبارات معنادار مرتبط با ویژگی‌ها، توانایی‌ها، دانش‌ها، مهارت‌ها، نگرش‌ها، ارزش‌ها و رفتارهای حرفه‌ای معلمان ابتدایی شناسایی شدند. سپس برای هر واحد معنایی، یک کد اولیه اختصاص داده شد. کدگذاری اولیه به صورت باز انجام شد تا داده‌ها بدون تحمیل چارچوب از پیش تعیین شده بررسی شوند و امکان ظهور مفاهیم جدید از دل داده‌ها وجود داشته باشد.

در مرحله بعد، کدهای اولیه بازبینی و کدهای مشابه، هم‌پوشان یا نزدیک به هم با یکدیگر مقایسه شدند. کدهایی که از نظر مفهومی به یک حوزه مشترک اشاره داشتند، در قالب مضامین فرعی دسته‌بندی شدند. سپس مضامین فرعی با توجه به ارتباط معنایی، سطح انتزاع و نقش آن‌ها در تبیین شایستگی حرفه‌ای معلمان ابتدایی در قالب مضامین اصلی سازمان‌دهی شدند. این فرآیند به صورت رفت‌وبرگشتی انجام شد؛ بدین معنا که پژوهشگر بارها به متن مصاحبه‌ها بازگشت، کدها و مضامین را بازبینی کرد و در صورت نیاز، نام‌گذاری، ادغام یا تفکیک مضامین را اصلاح نمود.

برای افزایش اعتبار و اعتمادپذیری یافته‌های کیفی، چند راهبرد به کار گرفته شد. نخست، مشارکت‌کنندگان به صورت هدفمند و از میان افراد آگاه، باتجربه و مرتبط با موضوع پژوهش انتخاب شدند تا داده‌های گردآوری‌شده از غنای کافی برخوردار باشد. دوم، مصاحبه‌ها تا رسیدن به اشباع نظری ادامه یافت و پس از دستیابی به اشباع، دو مصاحبه تأییدی نیز انجام شد تا از کفایت داده‌ها اطمینان حاصل شود. سوم، متن مصاحبه‌ها به طور دقیق پیاده‌سازی و چندین بار بازخوانی شد. چهارم، مسیر تحلیل داده‌ها از مرحله کدگذاری اولیه تا استخراج مضامین نهایی به صورت منظم ثبت شد تا امکان پیگیری فرآیند تحلیل وجود داشته باشد. پنجم، کدها و مضامین استخراج‌شده مورد بازبینی قرار گرفتند و در موارد لازم از نظر صاحب‌نظران برای اصلاح، تکمیل و تثبیت ساختار مضامین استفاده شد.

در پایان تحلیل، مضامین اصلی، مضامین فرعی و شاخص‌های مرتبط با شایستگی حرفه‌ای معلمان ابتدایی استخراج و سازمان‌دهی شد. حاصل این فرآیند، شکل‌گیری چارچوبی کیفی از مؤلفه‌ها و شاخص‌های شایستگی حرفه‌ای معلمان ابتدایی بود که بر اساس تجربه‌ها، دیدگاه‌ها و تفسیرهای مشارکت‌کنندگان پژوهش تدوین شد. بنابراین، تحلیل داده‌ها در این پژوهش صرفاً با هدف شناسایی و تبیین مؤلفه‌ها و شاخص‌های شایستگی حرفه‌ای انجام شد و هیچ‌گونه تحلیل کمی، آزمون آماری، پرسشنامه پیمایشی، تحلیل عاملی، اولویت‌بندی عددی یا مدل‌سازی آماری در فرآیند پژوهش به کار نرفت.

یافته‌ها

در این بخش، یافته‌های حاصل از تحلیل مصاحبه‌های نیمه‌ساختاریافته با خبرگان، مدیران، کارشناسان و معلمان ممتاز دوره ابتدایی گزارش می‌شود. تحلیل داده‌ها با روش تحلیل مضمون انجام شد و طی فرآیند کدگذاری، مضامین پایه، مضامین ثانویه و مضامین اصلی مرتبط با شایستگی‌های حرفه‌ای معلمان ابتدایی استخراج گردید. نتیجه تحلیل نشان داد که مدل شایستگی حرفه‌ای معلمان ابتدایی از ۶ مضمون اصلی، ۲۰ مضمون ثانویه و ۲۴۰ مضمون پایه تشکیل شده است. جدول ۱ ساختار کامل مدل استخراج‌شده را نشان می‌دهد.

جدول ۱. تحلیل مضمون مدل شایستگی‌های حرفه‌ای معلمان ابتدایی

ردیف	کد مصاحبه‌شوندگان	مضامین پایه	مضامین ثانویه	مضامین اصلی
۱	Q۱, Q۳, Q۷, Q۱۱	تسلط بر محتوای تخصصی مواد درسی دوره ابتدایی	دانش محتوایی و موضوعی	شایستگی‌های دانشی و تخصصی
۲	Q۲, Q۵, Q۸, Q۱۲	درک عمیق از مفاهیم بنیادین ریاضیات ابتدایی	دانش محتوایی و موضوعی	شایستگی‌های دانشی و تخصصی
۳	Q۱, Q۴, Q۶, Q۹, Q۱۳	تسلط بر زبان و ادبیات فارسی و آموزش خواندن و نوشتن	دانش محتوایی و موضوعی	شایستگی‌های دانشی و تخصصی
۴	Q۳, Q۷, Q۱۰, Q۱۴	دانش کافی از علوم تجربی مناسب سطح کودکان	دانش محتوایی و موضوعی	شایستگی‌های دانشی و تخصصی
۵	Q۲, Q۵, Q۱۱, Q۱۵	آشنایی با مطالعات اجتماعی و تربیت شهروندی	دانش محتوایی و موضوعی	شایستگی‌های دانشی و تخصصی
۶	Q۱, Q۶, Q۸, Q۱۲	دانش از هنر، موسیقی و تربیت بدنی برای کودکان	دانش محتوایی و موضوعی	شایستگی‌های دانشی و تخصصی
۷	Q۴, Q۷, Q۹, Q۱۳	توانایی یکپارچه‌سازی محتوای درسی بین‌رشته‌ای	دانش محتوایی و موضوعی	شایستگی‌های دانشی و تخصصی
۸	Q۲, Q۳, Q۱۰, Q۱۴	آگاهی از استانداردهای برنامه درسی ملی	دانش محتوایی و موضوعی	شایستگی‌های دانشی و تخصصی
۹	Q۵, Q۸, Q۱۱, Q۱۵	به‌روزر بودن نسبت به تحولات علمی و محتوایی	دانش محتوایی و موضوعی	شایستگی‌های دانشی و تخصصی
۱۰	Q۱, Q۶, Q۱۲, Q۱۳	دانش از منابع و مواد آموزشی متنوع	دانش محتوایی و موضوعی	شایستگی‌های دانشی و تخصصی
۱۱	Q۳, Q۷, Q۹, Q۱۴	آشنایی با ادبیات کودک و کتاب‌های مناسب سنی	دانش محتوایی و موضوعی	شایستگی‌های دانشی و تخصصی
۱۲	Q۲, Q۴, Q۱۰, Q۱۱	درک ارتباطات بین مفاهیم در حوزه‌های مختلف	دانش محتوایی و موضوعی	شایستگی‌های دانشی و تخصصی
۱۳	Q۱, Q۲, Q۵, Q۶, Q۸, Q۱۲	درک مراحل رشد شناختی کودکان	دانش روان‌شناختی و رشد یادگیرنده	شایستگی‌های دانشی و تخصصی
۱۴	Q۳, Q۷, Q۹, Q۱۱, Q۱۳	آگاهی از ویژگی‌های رشد جسمی-حرکتی دوره ابتدایی	دانش روان‌شناختی و رشد یادگیرنده	شایستگی‌های دانشی و تخصصی
۱۵	Q۴, Q۶, Q۱۰, Q۱۴, Q۱۵	شناخت رشد اجتماعی-عاطفی و نیازهای روانی کودکان	دانش روان‌شناختی و رشد یادگیرنده	شایستگی‌های دانشی و تخصصی
۱۶	Q۱, Q۵, Q۸, Q۱۲, Q۱۳	درک تفاوت‌های فردی و سبک‌های یادگیری متنوع	دانش روان‌شناختی و رشد یادگیرنده	شایستگی‌های دانشی و تخصصی
۱۷	Q۲, Q۳, Q۷, Q۱۱, Q۱۴	آگاهی از نظریه‌های یادگیری	دانش روان‌شناختی و رشد یادگیرنده	شایستگی‌های دانشی و تخصصی
۱۸	Q۴, Q۶, Q۹, Q۱۰, Q۱۵	شناخت انگیزش و عوامل مؤثر بر آن در کودکان	دانش روان‌شناختی و رشد یادگیرنده	شایستگی‌های دانشی و تخصصی
۱۹	Q۱, Q۵, Q۷, Q۱۲, Q۱۳	آگاهی از ناتوانی‌های یادگیری و اختلالات رفتاری شایع	دانش روان‌شناختی و رشد یادگیرنده	شایستگی‌های دانشی و تخصصی
۲۰	Q۲, Q۸, Q۱۱, Q۱۴, Q۱۵	درک مفهوم هوش چندگانه و کاربرد آن	دانش روان‌شناختی و رشد یادگیرنده	شایستگی‌های دانشی و تخصصی
۲۱	Q۳, Q۴, Q۶, Q۹, Q۱۲	شناخت تأثیر محیط خانواده و فرهنگ بر یادگیری	دانش روان‌شناختی و رشد یادگیرنده	شایستگی‌های دانشی و تخصصی
۲۲	Q۱, Q۵, Q۷, Q۱۰, Q۱۳	آگاهی از روان‌شناسی مثبت و تاب‌آوری کودکان	دانش روان‌شناختی و رشد یادگیرنده	شایستگی‌های دانشی و تخصصی
۲۳	Q۲, Q۶, Q۸, Q۱۱, Q۱۴	درک اهمیت بازی در رشد و یادگیری کودکان	دانش روان‌شناختی و رشد یادگیرنده	شایستگی‌های دانشی و تخصصی
۲۴	Q۳, Q۹, Q۱۲, Q۱۵	آشنایی با روش‌های ارزیابی روان‌شناختی کودکان	دانش روان‌شناختی و رشد یادگیرنده	شایستگی‌های دانشی و تخصصی

شایستگی‌های دانشی و تخصصی	دانش پداگوژیک و تدریس	تسلط بر اصول و فلسفه تعلیم و تربیت	Q1, Q4, Q5, Q7, Q10, Q13	۲۵
شایستگی‌های دانشی و تخصصی	دانش پداگوژیک و تدریس	آشنایی با روش‌های تدریس فعال و مشارکتی	Q2, Q6, Q8, Q11, Q14, Q15	۲۶
شایستگی‌های دانشی و تخصصی	دانش پداگوژیک و تدریس	دانش از راهبردهای تدریس تمایزی و فراگیر	Q3, Q4, Q9, Q12, Q13	۲۷
شایستگی‌های دانشی و تخصصی	دانش پداگوژیک و تدریس	آگاهی از اصول طراحی آموزشی و برنامه‌ریزی درس	Q1, Q5, Q7, Q10, Q11	۲۸
شایستگی‌های دانشی و تخصصی	دانش پداگوژیک و تدریس	شناخت انواع روش‌های ارزشیابی تکوینی و تراکمی	Q2, Q6, Q8, Q12, Q14	۲۹
شایستگی‌های دانشی و تخصصی	دانش پداگوژیک و تدریس	دانش از فناوری‌های نوین آموزشی و یادگیری دیجیتال	Q3, Q4, Q9, Q13, Q15	۳۰
شایستگی‌های دانشی و تخصصی	دانش پداگوژیک و تدریس	آشنایی با مدیریت کلاس و ایجاد محیط یادگیری مثبت	Q1, Q5, Q7, Q10, Q11	۳۱
شایستگی‌های دانشی و تخصصی	دانش پداگوژیک و تدریس	درک اصول یادگیری مبتنی بر پروژه و مسئله	Q2, Q6, Q8, Q12, Q14	۳۲
شایستگی‌های دانشی و تخصصی	دانش پداگوژیک و تدریس	آگاهی از آموزش مهارت‌های قرن ۲۱	Q4, Q9, Q13, Q15	۳۳
شایستگی‌های دانشی و تخصصی	دانش پداگوژیک و تدریس	دانش از روش‌های تقویت مهارت‌های فراشناختی	Q1, Q3, Q5, Q7, Q11	۳۴
شایستگی‌های دانشی و تخصصی	دانش پداگوژیک و تدریس	آشنایی با اصول بازخورد سازنده و ارزشیابی توصیفی	Q2, Q6, Q10, Q12, Q14	۳۵
شایستگی‌های دانشی و تخصصی	دانش پداگوژیک و تدریس	درک نقش داربست‌سازی و ناحیه رشد نزدیک	Q4, Q8, Q9, Q13, Q15	۳۶
شایستگی‌های مهارتی و عملکردی	مهارت‌های برنامه‌ریزی و طراحی آموزشی	توانایی تحلیل محتوای درسی و تبدیل آن به فعالیت یادگیری	Q1, Q3, Q5, Q8, Q10, Q12	۳۷
شایستگی‌های مهارتی و عملکردی	مهارت‌های برنامه‌ریزی و طراحی آموزشی	مهارت طراحی اهداف آموزشی SMART و قابل سنجش	Q2, Q4, Q7, Q9, Q13, Q15	۳۸
شایستگی‌های مهارتی و عملکردی	مهارت‌های برنامه‌ریزی و طراحی آموزشی	توانایی تهیه طرح درس جامع و منسجم	Q1, Q6, Q11, Q12, Q14	۳۹
شایستگی‌های مهارتی و عملکردی	مهارت‌های برنامه‌ریزی و طراحی آموزشی	مهارت انتخاب و تطبیق روش تدریس با اهداف و محتوا	Q3, Q5, Q8, Q10, Q13	۴۰
شایستگی‌های مهارتی و عملکردی	مهارت‌های برنامه‌ریزی و طراحی آموزشی	توانایی طراحی فعالیت‌های یادگیری سطح‌بندی‌شده	Q2, Q4, Q6, Q9, Q11, Q15	۴۱
شایستگی‌های مهارتی و عملکردی	مهارت‌های برنامه‌ریزی و طراحی آموزشی	مهارت یکپارچه‌سازی فناوری در طراحی آموزشی	Q1, Q7, Q12, Q13, Q14	۴۲
شایستگی‌های مهارتی و عملکردی	مهارت‌های برنامه‌ریزی و طراحی آموزشی	توانایی تدوین ارزشیابی همسو با اهداف یادگیری	Q3, Q5, Q8, Q10, Q11	۴۳
شایستگی‌های مهارتی و عملکردی	مهارت‌های برنامه‌ریزی و طراحی آموزشی	مهارت طراحی مواد و رسانه‌های آموزشی خلاقانه	Q2, Q4, Q6, Q9, Q12	۴۴
شایستگی‌های مهارتی و عملکردی	مهارت‌های برنامه‌ریزی و طراحی آموزشی	توانایی برنامه‌ریزی بلندمدت و کوتاه‌مدت آموزشی	Q1, Q7, Q13, Q14, Q15	۴۵
شایستگی‌های مهارتی و عملکردی	مهارت‌های برنامه‌ریزی و طراحی آموزشی	مهارت انعطاف‌پذیری و تطبیق برنامه با شرایط	Q3, Q5, Q8, Q11, Q12	۴۶
شایستگی‌های مهارتی و عملکردی	مهارت‌های برنامه‌ریزی و طراحی آموزشی	توانایی طراحی تکالیف معنادار و کاربردی	Q2, Q6, Q9, Q10, Q13	۴۷

و	مهارتی	شایستگی‌های عملکردی	مهارت‌های برنامه‌ریزی و طراحی	مهارت‌های آموزشی	مهارت برنامه‌ریزی برای دانش‌آموزان با نیازهای ویژه	Q۱, Q۴, Q۷, Q۱۴, Q۱۵	۴۸
و	مهارتی	شایستگی‌های عملکردی	تسهیل و تدریس	مهارت‌های یادگیری	مهارت اجرای روش‌های تدریس فعال و مشارکتی	Q۱, Q۲, Q۴, Q۶, Q۸, Q۱۱, Q۱۳	۴۹
و	مهارتی	شایستگی‌های عملکردی	تسهیل و تدریس	مهارت‌های یادگیری	توانایی ایجاد محیط یادگیری جذاب و تعاملی	Q۳, Q۵, Q۷, Q۹, Q۱۲, Q۱۴	۵۰
و	مهارتی	شایستگی‌های عملکردی	تسهیل و تدریس	مهارت‌های یادگیری	مهارت پرسشگری مؤثر و سقراطی	Q۱, Q۶, Q۱۰, Q۱۱, Q۱۵	۵۱
و	مهارتی	شایستگی‌های عملکردی	تسهیل و تدریس	مهارت‌های یادگیری	توانایی توضیح مفاهیم پیچیده به زبان ساده	Q۲, Q۴, Q۸, Q۱۲, Q۱۳	۵۲
و	مهارتی	شایستگی‌های عملکردی	تسهیل و تدریس	مهارت‌های یادگیری	مهارت استفاده از داستان‌سرایی و روایت در تدریس	Q۳, Q۵, Q۷, Q۹, Q۱۴	۵۳
و	مهارتی	شایستگی‌های عملکردی	تسهیل و تدریس	مهارت‌های یادگیری	توانایی مدیریت زمان کلاس و حفظ روند یادگیری	Q۱, Q۶, Q۱۰, Q۱۱, Q۱۵	۵۴
و	مهارتی	شایستگی‌های عملکردی	تسهیل و تدریس	مهارت‌های یادگیری	مهارت استفاده مؤثر از وسایل کمک آموزشی	Q۲, Q۴, Q۸, Q۱۲, Q۱۳	۵۵
و	مهارتی	شایستگی‌های عملکردی	تسهیل و تدریس	مهارت‌های یادگیری	توانایی تسهیل یادگیری همیارانه و گروهی	Q۳, Q۵, Q۷, Q۹, Q۱۴	۵۶
و	مهارتی	شایستگی‌های عملکردی	تسهیل و تدریس	مهارت‌های یادگیری	مهارت ایجاد ارتباط بین یادگیری و زندگی واقعی	Q۱, Q۶, Q۱۰, Q۱۵	۵۷
و	مهارتی	شایستگی‌های عملکردی	تسهیل و تدریس	مهارت‌های یادگیری	توانایی تشویق تفکر انتقادی و خلاقیت	Q۲, Q۴, Q۸, Q۱۱, Q۱۳	۵۸
و	مهارتی	شایستگی‌های عملکردی	تسهیل و تدریس	مهارت‌های یادگیری	مهارت مدیریت تنوع و تمایز در کلاس	Q۳, Q۵, Q۹, Q۱۲, Q۱۴	۵۹
و	مهارتی	شایستگی‌های عملکردی	تسهیل و تدریس	مهارت‌های یادگیری	توانایی استفاده از فناوری‌های آموزشی در تدریس	Q۱, Q۷, Q۱۰, Q۱۱, Q۱۵	۶۰
و	مهارتی	شایستگی‌های عملکردی	مهارت‌های ارزشیابی و بازخورد	مهارت‌های ارزشیابی تکوینی	مهارت طراحی و اجرای ارزشیابی تکوینی مستمر	Q۱, Q۳, Q۵, Q۷, Q۹, Q۱۲, Q۱۴	۶۱
و	مهارتی	شایستگی‌های عملکردی	مهارت‌های ارزشیابی و بازخورد	مهارت‌های ارزشیابی متنوع	توانایی استفاده از ابزارهای ارزشیابی متنوع	Q۲, Q۴, Q۶, Q۸, Q۱۱, Q۱۳	۶۲
و	مهارتی	شایستگی‌های عملکردی	مهارت‌های ارزشیابی و بازخورد	مهارت‌های ارزشیابی و تصمیم‌گیری	مهارت تفسیر نتایج ارزشیابی و تصمیم‌گیری مبتنی بر داده	Q۱, Q۵, Q۱۰, Q۱۲, Q۱۵	۶۳
و	مهارتی	شایستگی‌های عملکردی	مهارت‌های ارزشیابی و بازخورد	مهارت‌های ارزشیابی و	توانایی ارائه بازخورد سازنده، به‌موقع و شخصی‌سازی‌شده	Q۳, Q۷, Q۹, Q۱۱, Q۱۴	۶۴
و	مهارتی	شایستگی‌های عملکردی	مهارت‌های ارزشیابی و بازخورد	مهارت‌های ارزیابی	مهارت طراحی روبریک و معیارهای ارزیابی شفاف	Q۲, Q۴, Q۶, Q۸, Q۱۳	۶۵
و	مهارتی	شایستگی‌های عملکردی	مهارت‌های ارزشیابی و بازخورد	مهارت‌های ارزشیابی و پیشرفت	توانایی ارزشیابی توصیفی و کیفی پیشرفت	Q۱, Q۵, Q۱۰, Q۱۲, Q۱۵	۶۶
و	مهارتی	شایستگی‌های عملکردی	مهارت‌های ارزشیابی و بازخورد	مهارت‌های ارزیابی و همتا در	مهارت خودارزیابی و ارزیابی همتا در دانش‌آموزان	Q۳, Q۷, Q۹, Q۱۴	۶۷
و	مهارتی	شایستگی‌های عملکردی	مهارت‌های ارزشیابی و بازخورد	مهارت‌های ارزشیابی و	توانایی ارزشیابی مهارت‌های فراشناختی و اجتماعی	Q۲, Q۶, Q۸, Q۱۱, Q۱۳	۶۸

و	مهارتی	شایستگی‌های عملکردی	مهارت‌های ارزشیابی و بازخورد	مهارت مستندسازی و پورتفولیو یادگیری	Q۴, Q۵, Q۱۰, Q۱۲, Q۱۵	۶۹
و	مهارتی	شایستگی‌های عملکردی	مهارت‌های ارزشیابی و بازخورد	توانایی تشخیص مشکلات یادگیری از طریق ارزشیابی	Q۱, Q۳, Q۷, Q۹, Q۱۴	۷۰
و	مهارتی	شایستگی‌های عملکردی	مهارت‌های ارزشیابی و بازخورد	مهارت استفاده از ارزشیابی برای انگیزش دانش‌آموزان	Q۲, Q۶, Q۸, Q۱۱, Q۱۳	۷۱
و	مهارتی	شایستگی‌های عملکردی	مهارت‌های ارزشیابی و بازخورد	توانایی ارزیابی اثربخشی تدریس خود	Q۴, Q۵, Q۱۰, Q۱۲, Q۱۵	۷۲
و	مهارتی	شایستگی‌های عملکردی	مهارت‌های مدیریت کلاس و ایجاد محیط یادگیری	مهارت ایجاد قوانین و انتظارات روشن کلاسی	Q۱, Q۲, Q۵, Q۷, Q۱۰, Q۱۲, Q۱۴	۷۳
و	مهارتی	شایستگی‌های عملکردی	مهارت‌های مدیریت کلاس و ایجاد محیط یادگیری	توانایی ایجاد فضای امن و حمایتی روانی	Q۳, Q۴, Q۶, Q۹, Q۱۱, Q۱۳	۷۴
و	مهارتی	شایستگی‌های عملکردی	مهارت‌های مدیریت کلاس و ایجاد محیط یادگیری	مهارت مدیریت رفتار و پیشگیری از مشکلات انضباطی	Q۱, Q۸, Q۱۲, Q۱۵	۷۵
و	مهارتی	شایستگی‌های عملکردی	مهارت‌های مدیریت کلاس و ایجاد محیط یادگیری	توانایی ایجاد حس تعلق و جامعه یادگیری	Q۲, Q۵, Q۷, Q۱۰, Q۱۴	۷۶
و	مهارتی	شایستگی‌های عملکردی	مهارت‌های مدیریت کلاس و ایجاد محیط یادگیری	مهارت سازماندهی فضای فیزیکی کلاس	Q۳, Q۶, Q۹, Q۱۱, Q۱۳	۷۷
و	مهارتی	شایستگی‌های عملکردی	مهارت‌های مدیریت کلاس و ایجاد محیط یادگیری	توانایی مدیریت تعاملات و پویایی‌های گروهی	Q۱, Q۴, Q۸, Q۱۲, Q۱۵	۷۸
و	مهارتی	شایستگی‌های عملکردی	مهارت‌های مدیریت کلاس و ایجاد محیط یادگیری	مهارت برقراری رابطه مثبت و محترمانه با دانش‌آموزان	Q۲, Q۵, Q۷, Q۱۰, Q۱۴	۷۹
و	مهارتی	شایستگی‌های عملکردی	مهارت‌های مدیریت کلاس و ایجاد محیط یادگیری	توانایی ایجاد انگیزش و اشتیاق به یادگیری	Q۳, Q۶, Q۹, Q۱۳	۸۰
و	مهارتی	شایستگی‌های عملکردی	مهارت‌های مدیریت کلاس و ایجاد محیط یادگیری	مهارت حل تعارض و میانجیگری بین دانش‌آموزان	Q۱, Q۴, Q۱۱, Q۱۲, Q۱۵	۸۱
و	مهارتی	شایستگی‌های عملکردی	مهارت‌های مدیریت کلاس و ایجاد محیط یادگیری	توانایی تقویت مثبت و استفاده از پاداش مؤثر	Q۲, Q۵, Q۸, Q۱۰, Q۱۴	۸۲
و	مهارتی	شایستگی‌های عملکردی	مهارت‌های مدیریت کلاس و ایجاد محیط یادگیری	مهارت ایجاد روال‌ها و ساختارهای کارآمد	Q۳, Q۷, Q۹, Q۱۳	۸۳
و	مهارتی	شایستگی‌های عملکردی	مهارت‌های مدیریت کلاس و ایجاد محیط یادگیری	توانایی مدیریت تنوع فرهنگی و اجتماعی	Q۱, Q۶, Q۱۱, Q۱۲, Q۱۵	۸۴
و	مهارتی	شایستگی‌های عملکردی	مهارت‌های ارتباطی و تعامل حرفه‌ای	مهارت ارتباط کلامی مؤثر و فصیح	Q۱, Q۳, Q۶, Q۸, Q۱۰, Q۱۳, Q۱۵	۸۵
و	مهارتی	شایستگی‌های عملکردی	مهارت‌های ارتباطی و تعامل حرفه‌ای	توانایی استفاده از ارتباط غیرکلامی و زبان بدن	Q۲, Q۴, Q۵, Q۷, Q۹, Q۱۲	۸۶
و	مهارتی	شایستگی‌های عملکردی	مهارت‌های ارتباطی و تعامل حرفه‌ای	مهارت گوش دادن فعال و همدلانه	Q۱, Q۱۱, Q۱۴	۸۷
و	مهارتی	شایستگی‌های عملکردی	مهارت‌های ارتباطی و تعامل حرفه‌ای	توانایی برقراری ارتباط مؤثر با والدین	Q۳, Q۶, Q۸, Q۱۰, Q۱۳	۸۸
و	مهارتی	شایستگی‌های عملکردی	مهارت‌های ارتباطی و تعامل حرفه‌ای	مهارت همکاری و کار تیمی با همکاران	Q۲, Q۵, Q۷, Q۹, Q۱۲, Q۱۵	۸۹

و	مهارتی	شایستگی‌های عملکردی	مهارت‌های ارتباطی و تعامل حرفه‌ای	توانایی ارتباط سازنده با مدیریت مدرسه	Q۱, Q۴, Q۱۱, Q۱۴	۹۰
و	مهارتی	شایستگی‌های عملکردی	مهارت‌های ارتباطی و تعامل حرفه‌ای	مهارت مذاکره و متقاعدسازی	Q۳, Q۶, Q۱۰, Q۱۳	۹۱
و	مهارتی	شایستگی‌های عملکردی	مهارت‌های ارتباطی و تعامل حرفه‌ای	توانایی ارائه گزارش و بیان دیدگاه‌های حرفه‌ای	Q۲, Q۵, Q۸, Q۱۲, Q۱۵	۹۲
و	مهارتی	شایستگی‌های عملکردی	مهارت‌های ارتباطی و تعامل حرفه‌ای	مهارت استفاده از فناوری برای ارتباط	Q۱, Q۴, Q۷, Q۹, Q۱۴	۹۳
و	مهارتی	شایستگی‌های عملکردی	مهارت‌های ارتباطی و تعامل حرفه‌ای	توانایی مدیریت جلسات و گفت‌وگوهای گروهی	Q۳, Q۶, Q۱۱, Q۱۳	۹۴
و	مهارتی	شایستگی‌های عملکردی	مهارت‌های ارتباطی و تعامل حرفه‌ای	مهارت ارتباط با مشاوران و متخصصان	Q۲, Q۵, Q۱۰, Q۱۲, Q۱۵	۹۵
و	مهارتی	شایستگی‌های عملکردی	مهارت‌های ارتباطی و تعامل حرفه‌ای	توانایی ارتباط حساس فرهنگی با خانواده‌های متنوع	Q۱, Q۸, Q۹, Q۱۴	۹۶
		شایستگی‌های نگرشی و ارزشی	نگرش‌های انسانی و اخلاق حرفه‌ای	اعتقاد به ارزش و کرامت ذاتی هر دانش‌آموز	Q۱, Q۲, Q۴, Q۷, Q۹, Q۱۱, Q۱۳	۹۷
		شایستگی‌های نگرشی و ارزشی	نگرش‌های انسانی و اخلاق حرفه‌ای	تعهد به عدالت آموزشی و فراگیری	Q۳, Q۵, Q۶, Q۸, Q۱۲, Q۱۴	۹۸
		شایستگی‌های نگرشی و ارزشی	نگرش‌های انسانی و اخلاق حرفه‌ای	صداقت و امانتداری در تمام ابعاد حرفه	Q۱, Q۱۰, Q۱۵	۹۹
		شایستگی‌های نگرشی و ارزشی	نگرش‌های انسانی و اخلاق حرفه‌ای	احترام به تنوع و کثرت‌گرایی فرهنگی	Q۲, Q۴, Q۷, Q۹, Q۱۳	۱۰۰
		شایستگی‌های نگرشی و ارزشی	نگرش‌های انسانی و اخلاق حرفه‌ای	مسئولیت‌پذیری در قبال یادگیری دانش‌آموزان	Q۳, Q۶, Q۸, Q۱۱, Q۱۴	۱۰۱
		شایستگی‌های نگرشی و ارزشی	نگرش‌های انسانی و اخلاق حرفه‌ای	رعایت محرمانگی و حریم خصوصی دانش‌آموزان	Q۱, Q۵, Q۱۰, Q۱۲, Q۱۵	۱۰۲
		شایستگی‌های نگرشی و ارزشی	نگرش‌های انسانی و اخلاق حرفه‌ای	پایبندی به اصول اخلاقی و منشور حرفه‌ای	Q۲, Q۷, Q۹, Q۱۳	۱۰۳
		شایستگی‌های نگرشی و ارزشی	نگرش‌های انسانی و اخلاق حرفه‌ای	عدم تبعیض و برخورد منصفانه با همه	Q۳, Q۴, Q۶, Q۱۱, Q۱۴	۱۰۴
		شایستگی‌های نگرشی و ارزشی	نگرش‌های انسانی و اخلاق حرفه‌ای	اجتناب از سوءاستفاده از قدرت و موقعیت	Q۱, Q۸, Q۱۲, Q۱۵	۱۰۵
		شایستگی‌های نگرشی و ارزشی	نگرش‌های انسانی و اخلاق حرفه‌ای	شفافیت و پاسخگویی در اعمال حرفه‌ای	Q۵, Q۷, Q۱۰, Q۱۳	۱۰۶
		شایستگی‌های نگرشی و ارزشی	نگرش‌های انسانی و اخلاق حرفه‌ای	احترام به حقوق کودک و رعایت قوانین	Q۲, Q۶, Q۹, Q۱۴	۱۰۷
		شایستگی‌های نگرشی و ارزشی	نگرش‌های انسانی و اخلاق حرفه‌ای	الگو بودن اخلاقی برای دانش‌آموزان	Q۱, Q۴, Q۱۱, Q۱۲	۱۰۸
		شایستگی‌های نگرشی و ارزشی	انگیزش و تعهد حرفه‌ای	اشتیاق و علاقه واقعی به تدریس و کودکان	Q۱, Q۳, Q۵, Q۸, Q۱۰, Q۱۲, Q۱۴	۱۰۹
		شایستگی‌های نگرشی و ارزشی	انگیزش و تعهد حرفه‌ای	تعهد به رشد و یادگیری مستمر حرفه‌ای	Q۲, Q۴, Q۶, Q۹, Q۱۱, Q۱۵	۱۱۰
		شایستگی‌های نگرشی و ارزشی	انگیزش و تعهد حرفه‌ای	باور به اهمیت و تأثیرگذاری نقش معلم	Q۱, Q۷, Q۱۳	۱۱۱
		شایستگی‌های نگرشی و ارزشی	انگیزش و تعهد حرفه‌ای	انگیزه درونی برای کمک به موفقیت دانش‌آموزان	Q۳, Q۵, Q۸, Q۱۰, Q۱۴	۱۱۲
		شایستگی‌های نگرشی و ارزشی	انگیزش و تعهد حرفه‌ای	مقاومت و پشتکار در مواجهه با چالش‌ها	Q۲, Q۶, Q۹, Q۱۲, Q۱۵	۱۱۳
		شایستگی‌های نگرشی و ارزشی	انگیزش و تعهد حرفه‌ای	احساس مسئولیت نسبت به جامعه و نسل آینده	Q۱, Q۴, Q۱۱, Q۱۳	۱۱۴
		شایستگی‌های نگرشی و ارزشی	انگیزش و تعهد حرفه‌ای	خودانگیزشی و ابتکار عمل در بهبود تدریس	Q۳, Q۷, Q۱۰, Q۱۴	۱۱۵
		شایستگی‌های نگرشی و ارزشی	انگیزش و تعهد حرفه‌ای	تعهد به استانداردهای عالی حرفه‌ای	Q۲, Q۵, Q۸, Q۱۲	۱۱۶
		شایستگی‌های نگرشی و ارزشی	انگیزش و تعهد حرفه‌ای	صبر و حوصله در کار با کودکان	Q۱, Q۶, Q۹, Q۱۵	۱۱۷
		شایستگی‌های نگرشی و ارزشی	انگیزش و تعهد حرفه‌ای	افتخار به حرفه معلمی و هویت حرفه‌ای مثبت	Q۴, Q۱۱, Q۱۳, Q۱۴	۱۱۸

شایستگی‌های نگرشی و ارزشی	انگیزش و تعهد حرفه‌ای	انعطاف‌پذیری و پذیرش تغییر	Q۳, Q۵, Q۷, Q۱۰	۱۱۹
شایستگی‌های نگرشی و ارزشی	انگیزش و تعهد حرفه‌ای	تلاش برای تعالی و کمال حرفه‌ای	Q۲, Q۶, Q۸, Q۱۲, Q۱۵	۱۲۰
شایستگی‌های نگرشی و ارزشی	نگرش‌های روان‌شناختی و اجتماعی	همدلی و درک احساسات و دیدگاه دانش‌آموزان	Q۱, Q۲, Q۴, Q۶, Q۹, Q۱۱, Q۱۳	۱۲۱
شایستگی‌های نگرشی و ارزشی	نگرش‌های روان‌شناختی و اجتماعی	باور به ظرفیت رشد و یادگیری همه دانش‌آموزان	Q۳, Q۵, Q۷, Q۱۰, Q۱۲, Q۱۵	۱۲۲
شایستگی‌های نگرشی و ارزشی	نگرش‌های روان‌شناختی و اجتماعی	خودآگاهی و شناخت نقاط قوت و ضعف خود	Q۱, Q۸, Q۱۴	۱۲۳
شایستگی‌های نگرشی و ارزشی	نگرش‌های روان‌شناختی و اجتماعی	خودکارآمدی و اعتماد به توانایی‌های تدریس خود	Q۲, Q۴, Q۶, Q۱۱, Q۱۳	۱۲۴
شایستگی‌های نگرشی و ارزشی	نگرش‌های روان‌شناختی و اجتماعی	نگرش مثبت به تفاوت‌های فردی و تنوع	Q۳, Q۵, Q۹, Q۱۲, Q۱۵	۱۲۵
شایستگی‌های نگرشی و ارزشی	نگرش‌های روان‌شناختی و اجتماعی	انتظارات بالا از همه دانش‌آموزان	Q۱, Q۷, Q۱۰, Q۱۴	۱۲۶
شایستگی‌های نگرشی و ارزشی	نگرش‌های روان‌شناختی و اجتماعی	خوش‌بینی و امیدواری نسبت به آینده کودکان	Q۲, Q۶, Q۸, Q۱۳	۱۲۷
شایستگی‌های نگرشی و ارزشی	نگرش‌های روان‌شناختی و اجتماعی	تحمل ابهام و مدیریت استرس	Q۴, Q۵, Q۱۱, Q۱۲	۱۲۸
شایستگی‌های نگرشی و ارزشی	نگرش‌های روان‌شناختی و اجتماعی	هوش هیجانی و تنظیم هیجان‌های خود	Q۱, Q۳, Q۹, Q۱۵	۱۲۹
شایستگی‌های نگرشی و ارزشی	نگرش‌های روان‌شناختی و اجتماعی	نگرش انتقادی و تأملی به عملکرد خود	Q۲, Q۷, Q۱۰, Q۱۴	۱۳۰
شایستگی‌های نگرشی و ارزشی	نگرش‌های روان‌شناختی و اجتماعی	پذیرش مسئولیت نتایج یادگیری	Q۶, Q۸, Q۱۱, Q۱۳	۱۳۱
شایستگی‌های نگرشی و ارزشی	نگرش‌های روان‌شناختی و اجتماعی	باز بودن ذهن و پذیرش ایده‌های نو	Q۴, Q۵, Q۱۲, Q۱۵	۱۳۲
شایستگی‌های رشد و توسعه حرفه‌ای	رشد و یادگیری حرفه‌ای مستمر	توانایی تأمل انتقادی بر عملکرد تدریس خود	Q۱, Q۳, Q۵, Q۷, Q۱۰, Q۱۲, Q۱۴	۱۳۳
شایستگی‌های رشد و توسعه حرفه‌ای	رشد و یادگیری حرفه‌ای مستمر	مشارکت فعال در دوره‌های توسعه حرفه‌ای	Q۲, Q۴, Q۶, Q۹, Q۱۱, Q۱۳	۱۳۴
شایستگی‌های رشد و توسعه حرفه‌ای	رشد و یادگیری حرفه‌ای مستمر	مطالعه منظم ادبیات و تحقیقات آموزشی	Q۱, Q۸, Q۱۵	۱۳۵
شایستگی‌های رشد و توسعه حرفه‌ای	رشد و یادگیری حرفه‌ای مستمر	استفاده از بازخورد برای بهبود عملکرد	Q۳, Q۵, Q۱۰, Q۱۲, Q۱۴	۱۳۶
شایستگی‌های رشد و توسعه حرفه‌ای	رشد و یادگیری حرفه‌ای مستمر	آزمایش روش‌ها و ایده‌های نو در کلاس	Q۲, Q۷, Q۹, Q۱۱	۱۳۷
شایستگی‌های رشد و توسعه حرفه‌ای	رشد و یادگیری حرفه‌ای مستمر	یادگیری از همکاران و به اشتراک‌گذاری تجربیات	Q۱, Q۴, Q۶, Q۱۳, Q۱۵	۱۳۸
شایستگی‌های رشد و توسعه حرفه‌ای	رشد و یادگیری حرفه‌ای مستمر	تدوین اهداف رشد حرفه‌ای شخصی	Q۳, Q۸, Q۱۰, Q۱۲	۱۳۹
شایستگی‌های رشد و توسعه حرفه‌ای	رشد و یادگیری حرفه‌ای مستمر	مشارکت در جوامع یادگیری حرفه‌ای	Q۲, Q۵, Q۷, Q۱۴	۱۴۰
شایستگی‌های رشد و توسعه حرفه‌ای	رشد و یادگیری حرفه‌ای مستمر	استفاده از فناوری برای یادگیری حرفه‌ای	Q۱, Q۶, Q۹, Q۱۱, Q۱۳	۱۴۱
شایستگی‌های رشد و توسعه حرفه‌ای	رشد و یادگیری حرفه‌ای مستمر	انجام پژوهش اقدام در کلاس	Q۴, Q۱۰, Q۱۲, Q۱۵	۱۴۲
شایستگی‌های رشد و توسعه حرفه‌ای	رشد و یادگیری حرفه‌ای مستمر	نگهداری پورتفولیو حرفه‌ای	Q۳, Q۵, Q۸, Q۱۴	۱۴۳
شایستگی‌های رشد و توسعه حرفه‌ای	رشد و یادگیری حرفه‌ای مستمر	جستجوی فرصت‌های رهبری معلمی	Q۲, Q۷, Q۱۱, Q۱۳	۱۴۴
شایستگی‌های رشد و توسعه حرفه‌ای	مشارکت و همکاری حرفه‌ای	همکاری با همکاران در برنامه‌ریزی و تدریس	Q۱, Q۲, Q۴, Q۶, Q۸, Q۱۱, Q۱۴	۱۴۵

شایستگی‌های رشد و توسعه حرفه‌ای	مشارکت و همکاری حرفه‌ای	مشارکت در تیم‌های آموزشی و کمیته‌های مدرسه	Q۳, Q۵, Q۷, Q۹, Q۱۲, Q۱۵	۱۴۶
شایستگی‌های رشد و توسعه حرفه‌ای	مشارکت و همکاری حرفه‌ای	مربیگری و حمایت از معلمان تازه‌کار	Q۱, Q۱۰, Q۱۳	۱۴۷
شایستگی‌های رشد و توسعه حرفه‌ای	مشارکت و همکاری حرفه‌ای	به اشتراک‌گذاری منابع و ایده‌های آموزشی	Q۲, Q۶, Q۹, Q۱۴	۱۴۸
شایستگی‌های رشد و توسعه حرفه‌ای	مشارکت و همکاری حرفه‌ای	مشارکت در توسعه برنامه درسی مدرسه	Q۴, Q۵, Q۸, Q۱۱, Q۱۵	۱۴۹
شایستگی‌های رشد و توسعه حرفه‌ای	مشارکت و همکاری حرفه‌ای	همکاری با والدین به عنوان شریک آموزشی	Q۱, Q۳, Q۷, Q۱۲, Q۱۳	۱۵۰
شایستگی‌های رشد و توسعه حرفه‌ای	مشارکت و همکاری حرفه‌ای	مشارکت در پروژه‌های بین‌مدرسه‌ای	Q۲, Q۶, Q۱۰, Q۱۴	۱۵۱
شایستگی‌های رشد و توسعه حرفه‌ای	مشارکت و همکاری حرفه‌ای	ارتباط با جامعه محلی و استفاده از منابع محلی	Q۴, Q۹, Q۱۱, Q۱۵	۱۵۲
شایستگی‌های رشد و توسعه حرفه‌ای	مشارکت و همکاری حرفه‌ای	مشارکت در تحقیقات آموزشی	Q۳, Q۵, Q۸, Q۱۲	۱۵۳
شایستگی‌های رشد و توسعه حرفه‌ای	مشارکت و همکاری حرفه‌ای	همکاری با متخصصان	Q۱, Q۷, Q۱۳, Q۱۴	۱۵۴
شایستگی‌های رشد و توسعه حرفه‌ای	مشارکت و همکاری حرفه‌ای	حضور فعال در انجمن‌های حرفه‌ای	Q۲, Q۶, Q۹, Q۱۰	۱۵۵
شایستگی‌های رشد و توسعه حرفه‌ای	مشارکت و همکاری حرفه‌ای	مشارکت در برنامه‌های ارزیابی و بازنگری مدرسه	Q۴, Q۱۱, Q۱۲, Q۱۵	۱۵۶
شایستگی‌های رشد و توسعه حرفه‌ای	سواد و مهارت دیجیتال	تسلط بر فناوری‌های اطلاعاتی و ارتباطی	Q۱, Q۳, Q۵, Q۷, Q۹, Q۱۲, Q۱۴	۱۵۷
شایستگی‌های رشد و توسعه حرفه‌ای	سواد و مهارت دیجیتال	توانایی استفاده از نرم‌افزارهای آموزشی	Q۲, Q۴, Q۶, Q۸, Q۱۱, Q۱۳	۱۵۸
شایستگی‌های رشد و توسعه حرفه‌ای	سواد و مهارت دیجیتال	مهارت استفاده از پلتفرم‌های یادگیری آنلاین	Q۱, Q۱۰, Q۱۵	۱۵۹
شایستگی‌های رشد و توسعه حرفه‌ای	سواد و مهارت دیجیتال	توانایی تولید محتوای دیجیتال آموزشی	Q۳, Q۵, Q۷, Q۱۲, Q۱۴	۱۶۰
شایستگی‌های رشد و توسعه حرفه‌ای	سواد و مهارت دیجیتال	مهارت جست‌وجو و ارزیابی منابع دیجیتال	Q۲, Q۶, Q۹, Q۱۱, Q۱۳	۱۶۱
شایستگی‌های رشد و توسعه حرفه‌ای	سواد و مهارت دیجیتال	آگاهی از امنیت سایبری و حریم خصوصی	Q۱, Q۴, Q۸, Q۱۵	۱۶۲
شایستگی‌های رشد و توسعه حرفه‌ای	سواد و مهارت دیجیتال	توانایی استفاده از ابزارهای ارزشیابی دیجیتال	Q۳, Q۷, Q۱۰, Q۱۲	۱۶۳
شایستگی‌های رشد و توسعه حرفه‌ای	سواد و مهارت دیجیتال	مهارت مدیریت کلاس مجازی	Q۲, Q۵, Q۹, Q۱۴	۱۶۴
شایستگی‌های رشد و توسعه حرفه‌ای	سواد و مهارت دیجیتال	توانایی یکپارچه‌سازی فناوری در تدریس	Q۱, Q۶, Q۱۱, Q۱۳	۱۶۵
شایستگی‌های رشد و توسعه حرفه‌ای	سواد و مهارت دیجیتال	آشنایی با رسانه‌های اجتماعی و کاربرد آموزشی آنها	Q۴, Q۸, Q۱۲, Q۱۵	۱۶۶

۱۶۷	Q۳, Q۷, Q۱۰, Q۱۴	مهارت استفاده از ابزارهای همکاری آنلاین	سواد و مهارت دیجیتال	شایستگی‌های رشد و توسعه حرفه‌ای
۱۶۸	Q۲, Q۵, Q۹, Q۱۱	توانایی حل مشکلات فنی ساده	سواد و مهارت دیجیتال	شایستگی‌های رشد و توسعه حرفه‌ای
۱۶۹	Q۱, Q۲, Q۵, Q۷, Q۱۰, Q۱۲, Q۱۵	توانایی تشخیص نشانه‌های مشکلات روانی-اجتماعی	حمایت از رفاه و سلامت دانش‌آموز	شایستگی‌های حمایتی و رفاه‌محور
۱۷۰	Q۳, Q۴, Q۶, Q۹, Q۱۱, Q۱۳	آگاهی از نشانه‌های سوءاستفاده و غفلت از کودک	حمایت از رفاه و سلامت دانش‌آموز	شایستگی‌های حمایتی و رفاه‌محور
۱۷۱	Q۱, Q۸, Q۱۴	مهارت ارجاع به مشاور یا متخصص در مواقع لزوم	حمایت از رفاه و سلامت دانش‌آموز	شایستگی‌های حمایتی و رفاه‌محور
۱۷۲	Q۲, Q۶, Q۱۰, Q۱۲	توانایی ایجاد محیط امن جسمی و روانی	حمایت از رفاه و سلامت دانش‌آموز	شایستگی‌های حمایتی و رفاه‌محور
۱۷۳	Q۳, Q۵, Q۹, Q۱۳, Q۱۵	آگاهی از اصول تغذیه و بهداشت کودکان	حمایت از رفاه و سلامت دانش‌آموز	شایستگی‌های حمایتی و رفاه‌محور
۱۷۴	Q۱, Q۴, Q۷, Q۱۱, Q۱۴	مهارت پیشگیری از قلدری و خشونت	حمایت از رفاه و سلامت دانش‌آموز	شایستگی‌های حمایتی و رفاه‌محور
۱۷۵	Q۲, Q۸, Q۱۲	توانایی آموزش مهارت‌های زندگی و سلامت روان	حمایت از رفاه و سلامت دانش‌آموز	شایستگی‌های حمایتی و رفاه‌محور
۱۷۶	Q۳, Q۶, Q۱۰, Q۱۳	مهارت مدیریت بحران‌های کلاسی	حمایت از رفاه و سلامت دانش‌آموز	شایستگی‌های حمایتی و رفاه‌محور
۱۷۷	Q۴, Q۵, Q۹, Q۱۵	آگاهی از حقوق کودک و حمایت از آن	حمایت از رفاه و سلامت دانش‌آموز	شایستگی‌های حمایتی و رفاه‌محور
۱۷۸	Q۱, Q۷, Q۱۱, Q۱۴	توانایی ایجاد حس امنیت و اعتماد	حمایت از رفاه و سلامت دانش‌آموز	شایستگی‌های حمایتی و رفاه‌محور
۱۷۹	Q۲, Q۶, Q۸, Q۱۲	مهارت تشویق عادات سالم	حمایت از رفاه و سلامت دانش‌آموز	شایستگی‌های حمایتی و رفاه‌محور
۱۸۰	Q۳, Q۵, Q۱۰, Q۱۳	آگاهی از تأثیر تروما بر یادگیری	حمایت از رفاه و سلامت دانش‌آموز	شایستگی‌های حمایتی و رفاه‌محور
۱۸۱	Q۱, Q۳, Q۶, Q۸, Q۱۱, Q۱۳, Q۱۵	مهارت برقراری ارتباط مؤثر و منظم با والدین	مشارکت با خانواده و جامعه	شایستگی‌های حمایتی و رفاه‌محور
۱۸۲	Q۲, Q۴, Q۵, Q۷, Q۹, Q۱۴	توانایی سازماندهی جلسات والدین مؤثر	مشارکت با خانواده و جامعه	شایستگی‌های حمایتی و رفاه‌محور
۱۸۳	Q۱, Q۱۰, Q۱۲	مهارت ارائه راهنمایی به والدین برای حمایت از یادگیری	مشارکت با خانواده و جامعه	شایستگی‌های حمایتی و رفاه‌محور
۱۸۴	Q۳, Q۶, Q۹, Q۱۱	توانایی مدیریت تعارضات با والدین	مشارکت با خانواده و جامعه	شایستگی‌های حمایتی و رفاه‌محور
۱۸۵	Q۲, Q۵, Q۸, Q۱۳, Q۱۵	مهارت جلب مشارکت والدین در فعالیتهای مدرسه	مشارکت با خانواده و جامعه	شایستگی‌های حمایتی و رفاه‌محور
۱۸۶	Q۱, Q۴, Q۷, Q۱۲, Q۱۴	آگاهی از تنوع فرهنگی و اجتماعی-اقتصادی خانواده‌ها	مشارکت با خانواده و جامعه	شایستگی‌های حمایتی و رفاه‌محور
۱۸۷	Q۳, Q۱۰, Q۱۱	توانایی استفاده از منابع جامعه محلی	مشارکت با خانواده و جامعه	شایستگی‌های حمایتی و رفاه‌محور

و	حمایتی	شایستگی‌های رفاه‌محور	مشارکت با خانواده و جامعه	مهارت ایجاد شبکه حمایتی برای دانش‌آموزان	Q۲, Q۶, Q۹, Q۱۳	۱۸۸
و	حمایتی	شایستگی‌های رفاه‌محور	مشارکت با خانواده و جامعه	توانایی سازماندهی بازدهی‌های آموزشی	Q۴, Q۵, Q۸, Q۱۵	۱۸۹
و	حمایتی	شایستگی‌های رفاه‌محور	مشارکت با خانواده و جامعه	مهارت دعوت از متخصصان و مهمانان به کلاس	Q۱, Q۷, Q۱۲, Q۱۴	۱۹۰
و	حمایتی	شایستگی‌های رفاه‌محور	مشارکت با خانواده و جامعه	توانایی ایجاد پل بین مدرسه و خانه	Q۳, Q۶, Q۱۰, Q۱۱	۱۹۱
و	حمایتی	شایستگی‌های رفاه‌محور	مشارکت با خانواده و جامعه	مهارت توانمندسازی والدین در حمایت تحصیلی	Q۲, Q۵, Q۹, Q۱۳	۱۹۲
و	حمایتی	شایستگی‌های رفاه‌محور	آموزش فراگیر و پاسخگویی به تنوع	توانایی شناسایی نیازهای ویژه یادگیری	Q۱, Q۲, Q۴, Q۷, Q۹, Q۱۱, Q۱۴	۱۹۳
و	حمایتی	شایستگی‌های رفاه‌محور	آموزش فراگیر و پاسخگویی به تنوع	مهارت تطبیق محتوا و روش برای دانش‌آموزان با نیازهای متنوع	Q۳, Q۵, Q۶, Q۸, Q۱۲, Q۱۵	۱۹۴
و	حمایتی	شایستگی‌های رفاه‌محور	آموزش فراگیر و پاسخگویی به تنوع	توانایی استفاده از راهبردهای تدریس تمایزی	Q۱, Q۱۰, Q۱۳	۱۹۵
و	حمایتی	شایستگی‌های رفاه‌محور	آموزش فراگیر و پاسخگویی به تنوع	مهارت همکاری با معلمان آموزش ویژه	Q۲, Q۶, Q۹, Q۱۴	۱۹۶
و	حمایتی	شایستگی‌های رفاه‌محور	آموزش فراگیر و پاسخگویی به تنوع	آگاهی از فناوری‌های کمکی برای دانش‌آموزان با معلولیت	Q۴, Q۵, Q۸, Q۱۱, Q۱۵	۱۹۷
و	حمایتی	شایستگی‌های رفاه‌محور	آموزش فراگیر و پاسخگویی به تنوع	توانایی ایجاد محیط یادگیری فراگیر	Q۱, Q۳, Q۷, Q۱۲	۱۹۸
و	حمایتی	شایستگی‌های رفاه‌محور	آموزش فراگیر و پاسخگویی به تنوع	مهارت تدوین برنامه آموزشی فردی	Q۲, Q۶, Q۱۰, Q۱۳	۱۹۹
و	حمایتی	شایستگی‌های رفاه‌محور	آموزش فراگیر و پاسخگویی به تنوع	توانایی حمایت از دانش‌آموزان با استعداد درخشان	Q۴, Q۹, Q۱۱, Q۱۴	۲۰۰
و	حمایتی	شایستگی‌های رفاه‌محور	آموزش فراگیر و پاسخگویی به تنوع	مهارت پاسخگویی به تنوع زبانی و فرهنگی	Q۳, Q۵, Q۸, Q۱۵	۲۰۱
و	حمایتی	شایستگی‌های رفاه‌محور	آموزش فراگیر و پاسخگویی به تنوع	آگاهی از رویکردهای طراحی جهانی یادگیری	Q۱, Q۷, Q۱۲	۲۰۲
و	حمایتی	شایستگی‌های رفاه‌محور	آموزش فراگیر و پاسخگویی به تنوع	توانایی ارزیابی پیشرفت دانش‌آموزان با نیازهای ویژه	Q۲, Q۶, Q۱۰, Q۱۳	۲۰۳
و	حمایتی	شایستگی‌های رفاه‌محور	آموزش فراگیر و پاسخگویی به تنوع	مهارت حمایت از انتقال و ادغام دانش‌آموزان	Q۴, Q۹, Q۱۱, Q۱۴	۲۰۴
و	سازمانی	شایستگی‌های حرفه‌ای-اجتماعی	دانش سازمانی و سیاست‌گذاری	آگاهی از قوانین و مقررات آموزش و پرورش	Q۱, Q۳, Q۵, Q۸, Q۱۰, Q۱۳, Q۱۵	۲۰۵
و	سازمانی	شایستگی‌های حرفه‌ای-اجتماعی	دانش سازمانی و سیاست‌گذاری	درک ساختار و سلسله‌مراتب نظام آموزشی	Q۲, Q۴, Q۶, Q۷, Q۹, Q۱۲	۲۰۶
و	سازمانی	شایستگی‌های حرفه‌ای-اجتماعی	دانش سازمانی و سیاست‌گذاری	آشنایی با اسناد بالادستی	Q۱, Q۱۱, Q۱۴	۲۰۷
و	سازمانی	شایستگی‌های حرفه‌ای-اجتماعی	دانش سازمانی و سیاست‌گذاری	آگاهی از حقوق و تکالیف حرفه‌ای معلم	Q۳, Q۶, Q۹, Q۱۰	۲۰۸

و	شایستگی‌های حرفه‌ای-اجتماعی	دانش سازمانی و سیاست‌گذاری	درک فرآیندهای اداری و مالی مدرسه	Q۲, Q۵, Q۸, Q۱۳, Q۱۵	۲۰۹
و	شایستگی‌های حرفه‌ای-اجتماعی	دانش سازمانی و سیاست‌گذاری	آشنایی با استانداردهای حرفه‌ای معلمی	Q۱, Q۴, Q۷, Q۱۲, Q۱۴	۲۱۰
و	شایستگی‌های حرفه‌ای-اجتماعی	دانش سازمانی و سیاست‌گذاری	آگاهی از سیاست‌های آموزشی و تحولات جاری	Q۳, Q۱۰, Q۱۱	۲۱۱
و	شایستگی‌های حرفه‌ای-اجتماعی	دانش سازمانی و سیاست‌گذاری	درک نقش و مسئولیت‌های مختلف در مدرسه	Q۲, Q۶, Q۹, Q۱۳	۲۱۲
و	شایستگی‌های حرفه‌ای-اجتماعی	دانش سازمانی و سیاست‌گذاری	آشنایی با فرآیندهای ارزیابی و نظارت آموزشی	Q۴, Q۵, Q۸, Q۱۵	۲۱۳
و	شایستگی‌های حرفه‌ای-اجتماعی	دانش سازمانی و سیاست‌گذاری	آگاهی از منابع و فرصت‌های توسعه حرفه‌ای	Q۱, Q۷, Q۱۲	۲۱۴
و	شایستگی‌های حرفه‌ای-اجتماعی	دانش سازمانی و سیاست‌گذاری	درک مسائل قانونی مرتبط با کودکان و آموزش	Q۳, Q۶, Q۱۰, Q۱۱	۲۱۵
و	شایستگی‌های حرفه‌ای-اجتماعی	دانش سازمانی و سیاست‌گذاری	آشنایی با سیستم‌های اطلاعاتی آموزشی	Q۲, Q۵, Q۹, Q۱۴	۲۱۶
و	شایستگی‌های حرفه‌ای-اجتماعی	مهارت‌های مدیریتی و سازمانی	مهارت مدیریت زمان و اولویت‌بندی	Q۱, Q۲, Q۴, Q۶, Q۹, Q۱۲, Q۱۴	۲۱۷
و	شایستگی‌های حرفه‌ای-اجتماعی	مهارت‌های مدیریتی و سازمانی	توانایی مدیریت منابع و مواد آموزشی	Q۳, Q۵, Q۷, Q۸, Q۱۱, Q۱۳	۲۱۸
و	شایستگی‌های حرفه‌ای-اجتماعی	مهارت‌های مدیریتی و سازمانی	مهارت تدوین و اجرای پروژه‌های آموزشی	Q۱, Q۱۰, Q۱۵	۲۱۹
و	شایستگی‌های حرفه‌ای-اجتماعی	مهارت‌های مدیریتی و سازمانی	توانایی مستندسازی و نگهداری سوابق	Q۲, Q۶, Q۸, Q۱۴	۲۲۰
و	شایستگی‌های حرفه‌ای-اجتماعی	مهارت‌های مدیریتی و سازمانی	مهارت برنامه‌ریزی استراتژیک برای کلاس	Q۳, Q۵, Q۹, Q۱۳	۲۲۱
و	شایستگی‌های حرفه‌ای-اجتماعی	مهارت‌های مدیریتی و سازمانی	توانایی مدیریت تغییر و نوآوری	Q۱, Q۴, Q۷, Q۱۱, Q۱۵	۲۲۲
و	شایستگی‌های حرفه‌ای-اجتماعی	مهارت‌های مدیریتی و سازمانی	مهارت حل مسئله و تصمیم‌گیری	Q۲, Q۱۰, Q۱۲	۲۲۳
و	شایستگی‌های حرفه‌ای-اجتماعی	مهارت‌های مدیریتی و سازمانی	توانایی تفویض اختیار و مسئولیت به دانش‌آموزان	Q۳, Q۶, Q۹, Q۱۳	۲۲۴
و	شایستگی‌های حرفه‌ای-اجتماعی	مهارت‌های مدیریتی و سازمانی	مهارت مدیریت بودجه و منابع کلاسی	Q۴, Q۵, Q۸, Q۱۴	۲۲۵
و	شایستگی‌های حرفه‌ای-اجتماعی	مهارت‌های مدیریتی و سازمانی	توانایی رهبری و هدایت پروژه‌های گروهی	Q۱, Q۷, Q۱۱, Q۱۵	۲۲۶
و	شایستگی‌های حرفه‌ای-اجتماعی	مهارت‌های مدیریتی و سازمانی	مهارت نظارت و ارزیابی فرآیندها	Q۲, Q۶, Q۱۰, Q۱۲	۲۲۷
و	شایستگی‌های حرفه‌ای-اجتماعی	مهارت‌های مدیریتی و سازمانی	توانایی مدیریت ریسک و بحران	Q۳, Q۹, Q۱۳, Q۱۴	۲۲۸
و	شایستگی‌های حرفه‌ای-اجتماعی	مشارکت در توسعه حرفه و سیاست‌گذاری	توانایی تحلیل انتقادی سیاست‌های آموزشی	Q۱, Q۳, Q۵, Q۷, Q۱۰, Q۱۲, Q۱۵	۲۲۹

و	سازمانی	شایستگی‌های حرفه‌ای-اجتماعی	مشارکت در توسعه حرفه و سیاست‌گذاری	مهارت مشارکت در بازنگری برنامه درسی	Q۲, Q۴, Q۶, Q۹, Q۱۱, Q۱۳	۲۳۰
و	سازمانی	شایستگی‌های حرفه‌ای-اجتماعی	مشارکت در توسعه حرفه و سیاست‌گذاری	توانایی ارائه پیشنهادات اصلاحی به مدیریت	Q۱, Q۸, Q۱۴	۲۳۱
و	سازمانی	شایستگی‌های حرفه‌ای-اجتماعی	مشارکت در توسعه حرفه و سیاست‌گذاری	مهارت نوشتن مقاله و انتشار تجربیات	Q۳, Q۵, Q۱۰, Q۱۲	۲۳۲
و	سازمانی	شایستگی‌های حرفه‌ای-اجتماعی	مشارکت در توسعه حرفه و سیاست‌گذاری	توانایی ارائه کارگاه آموزشی برای همکاران	Q۲, Q۷, Q۹, Q۱۴	۲۳۳
و	سازمانی	شایستگی‌های حرفه‌ای-اجتماعی	مشارکت در توسعه حرفه و سیاست‌گذاری	مهارت مشارکت در پژوهش‌های آموزشی	Q۱, Q۴, Q۶, Q۱۱, Q۱۵	۲۳۴
و	سازمانی	شایستگی‌های حرفه‌ای-اجتماعی	مشارکت در توسعه حرفه و سیاست‌گذاری	توانایی عضویت فعال در انجمن‌های حرفه‌ای	Q۳, Q۸, Q۱۳	۲۳۵
و	سازمانی	شایستگی‌های حرفه‌ای-اجتماعی	مشارکت در توسعه حرفه و سیاست‌گذاری	مهارت دفاع از حقوق حرفه‌ای و منافع دانش‌آموزان	Q۲, Q۵, Q۱۰, Q۱۲	۲۳۶
و	سازمانی	شایستگی‌های حرفه‌ای-اجتماعی	مشارکت در توسعه حرفه و سیاست‌گذاری	توانایی مشارکت در کمیته‌های تصمیم‌گیری	Q۴, Q۷, Q۹, Q۱۴	۲۳۷
و	سازمانی	شایستگی‌های حرفه‌ای-اجتماعی	مشارکت در توسعه حرفه و سیاست‌گذاری	مهارت ایجاد شبکه‌های حرفه‌ای	Q۱, Q۶, Q۱۱, Q۱۵	۲۳۸
و	سازمانی	شایستگی‌های حرفه‌ای-اجتماعی	مشارکت در توسعه حرفه و سیاست‌گذاری	توانایی نقد سازنده نظام آموزشی	Q۳, Q۸, Q۱۲, Q۱۳	۲۳۹
و	سازمانی	شایستگی‌های حرفه‌ای-اجتماعی	مشارکت در توسعه حرفه و سیاست‌گذاری	مهارت رهبری تغییر در سطح مدرسه	Q۲, Q۵, Q۱۰, Q۱۴	۲۴۰

همان‌گونه که در جدول ۱ مشاهده می‌شود، نخستین مضمون اصلی استخراج‌شده از داده‌ها، «شایستگی‌های دانشی و تخصصی» بود. این مضمون نشان می‌دهد که از دیدگاه مشارکت‌کنندگان، معلم ابتدایی شایسته پیش از هر چیز باید از پشتوانه دانشی کافی برخوردار باشد. این پشتوانه دانشی تنها به تسلط بر محتوای کتاب‌های درسی محدود نمی‌شود، بلکه شامل دانش محتوایی و موضوعی، دانش روان‌شناختی و رشد یادگیرنده و دانش پداگوژیک و تدریس است. مشارکت‌کنندگان تأکید داشتند که معلم ابتدایی باید هم با محتوای دروس گوناگون مانند ریاضی، فارسی، علوم، مطالعات اجتماعی، هنر و تربیت بدنی آشنا باشد و هم بتواند این محتوا را با توجه به سطح رشد، نیازها، علایق و توانایی‌های کودکان به تجربه یادگیری قابل فهم و معنادار تبدیل کند. بنابراین، در این مضمون، دانش معلم به عنوان بنیان تصمیم‌گیری حرفه‌ای، طراحی تدریس و پاسخگویی به نیازهای یادگیرندگان مطرح شد.

دومین مضمون اصلی، «شایستگی‌های مهارتی و عملکردی» بود که بیشترین گستره عملیاتی مدل را دربر گرفت. این مضمون شامل مهارت‌های برنامه‌ریزی و طراحی آموزشی، مهارت‌های تدریس و تسهیل یادگیری، مهارت‌های ارزشیابی و بازخورد، مهارت‌های مدیریت کلاس و ایجاد محیط یادگیری و مهارت‌های ارتباطی و تعامل حرفه‌ای بود. بر اساس دیدگاه مشارکت‌کنندگان، معلم ابتدایی صرفاً با داشتن دانش نظری نمی‌تواند عملکرد حرفه‌ای مؤثری داشته باشد، بلکه باید بتواند دانش خود را در موقعیت واقعی کلاس درس به رفتار آموزشی اثربخش تبدیل کند. طراحی اهداف آموزشی روشن، تهیه طرح درس، انتخاب روش تدریس متناسب، اجرای روش‌های فعال، ایجاد فضای یادگیری تعاملی، ارائه بازخورد سازنده، مدیریت رفتار دانش‌آموزان، حل تعارض، تعامل مؤثر با والدین و همکاری با همکاران از مهم‌ترین شاخص‌های این مضمون بودند.

سومین مضمون اصلی، «شایستگی‌های نگرشی و ارزشی» بود. یافته‌ها نشان داد که شایستگی حرفه‌ای معلم ابتدایی تنها یک مفهوم فنی و مهارتی نیست، بلکه به شدت با باورها، نگرش‌ها، ارزش‌های اخلاقی و جهت‌گیری‌های انسانی معلم پیوند دارد. در این مضمون، نگرش‌های انسانی و اخلاق حرفه‌ای، انگیزش و تعهد حرفه‌ای و نگرش‌های روان‌شناختی و اجتماعی به عنوان مؤلفه‌های اصلی شناسایی شدند. مشارکت‌کنندگان بر این باور بودند که معلم ابتدایی باید به کرامت ذاتی هر دانش‌آموز باور داشته باشد، عدالت

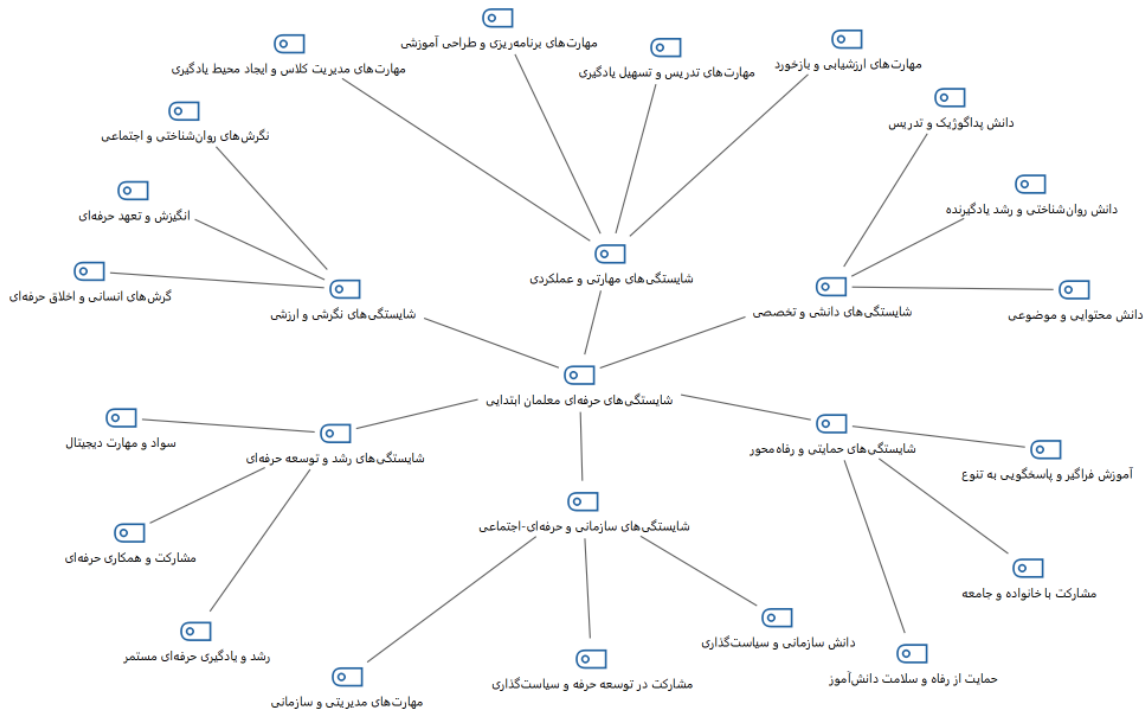
آموزشی را رعایت کند، نسبت به تفاوت‌های فردی حساس باشد، از تبعیض پرهیز کند، با کودکان همدلانه رفتار نماید و به رشد همه دانش‌آموزان باور داشته باشد. همچنین علاقه واقعی به تدریس، صبر، پشتکار، مسئولیت‌پذیری، خودآگاهی، ذهنیت رشد و توانایی تنظیم هیجان‌های خود از دیگر شاخص‌های کلیدی این مضمون بود.

چهارمین مضمون اصلی، «شایستگی‌های رشد و توسعه حرفه‌ای» بود. این مضمون نشان داد که از دیدگاه مشارکت‌کنندگان، معلم ابتدایی شایسته فردی ایستا و صرفاً متکی به دانش و تجربه قبلی نیست، بلکه باید پیوسته در مسیر یادگیری، بازاندیشی و نوسازی حرفه‌ای حرکت کند. این مضمون شامل رشد و یادگیری حرفه‌ای مستمر، مشارکت و همکاری حرفه‌ای و سواد و مهارت دیجیتال بود. مشارکت‌کنندگان تأکید کردند که معلم باید بتواند عملکرد خود را به صورت انتقادی بررسی کند، از بازخورد برای بهبود تدریس استفاده نماید، در دوره‌های توسعه حرفه‌ای شرکت کند، از همکاران یاد بگیرد، در جوامع یادگیری حرفه‌ای حضور داشته باشد و از فناوری برای ارتقای یادگیری حرفه‌ای و تدریس استفاده کند. همچنین سواد دیجیتال به عنوان یکی از الزامات جدید حرفه معلمی در دوره ابتدایی برجسته شد.

پنجمین مضمون اصلی، «شایستگی‌های حمایتی و رفاه‌محور» بود. استخراج این مضمون نشان داد که نقش معلم ابتدایی فراتر از آموزش محتوای درسی است و شامل حمایت از سلامت روانی، اجتماعی، جسمی و تحصیلی دانش‌آموزان نیز می‌شود. این مضمون از سه مؤلفه حمایت از رفاه و سلامت دانش‌آموز، مشارکت با خانواده و جامعه و آموزش فراگیر و پاسخگویی به تنوع تشکیل شد. بر اساس یافته‌ها، معلم ابتدایی باید بتواند نشانه‌های مشکلات روانی-اجتماعی، غفلت، سوءاستفاده، قلدری، اضطراب، تروما و نیازهای ویژه یادگیری را شناسایی کند و در صورت لزوم از ظرفیت مشاوران، متخصصان، خانواده و منابع جامعه استفاده نماید. همچنین توجه به دانش‌آموزان دارای نیازهای ویژه، تنوع فرهنگی، تفاوت‌های زبانی و اجتماعی و طراحی محیط یادگیری فراگیر از شاخص‌های مهم این مضمون بود.

ششمین مضمون اصلی، «شایستگی‌های سازمانی و حرفه‌ای-اجتماعی» بود. این مضمون نشان می‌دهد که معلم ابتدایی در یک بافت سازمانی و اجتماعی فعالیت می‌کند و برای ایفای نقش حرفه‌ای خود باید با قوانین، ساختارها، سیاست‌ها، اسناد، فرایندها و الزامات سازمانی نظام آموزشی آشنا باشد. دانش سازمانی و سیاست‌گذاری، مهارت‌های مدیریتی و سازمانی و مشارکت در توسعه حرفه و سیاست‌گذاری سه مؤلفه اصلی این مضمون بودند. مشارکت‌کنندگان بر ضرورت آگاهی معلم از قوانین و مقررات آموزش و پرورش، اسناد بالادستی، حقوق و تکالیف حرفه‌ای، ساختار مدرسه، فرآیندهای نظارت و ارزیابی و فرصت‌های توسعه حرفه‌ای تأکید کردند. همچنین مدیریت زمان، مدیریت منابع، حل مسئله، مستندسازی، برنامه‌ریزی راهبردی، مدیریت تغییر، مشارکت در تصمیم‌گیری‌های مدرسه، نقد سازنده نظام آموزشی و رهبری تغییر در سطح مدرسه از شاخص‌های مهم این مضمون به شمار آمد.

در مجموع، نتایج تحلیل مضمون نشان داد که شایستگی حرفه‌ای معلمان ابتدایی مفهومی چندبعدی، پویا و بافت‌مند است. این مفهوم از یک سو بر دانش تخصصی، روان‌شناختی و پداگوژیک معلم تکیه دارد و از سوی دیگر، مهارت‌های عملی، نگرش‌های اخلاقی، تعهد حرفه‌ای، توانایی رشد مستمر، حمایت از رفاه دانش‌آموزان و مشارکت سازمانی و اجتماعی را دربر می‌گیرد. بنابراین، مدل استخراج‌شده نشان می‌دهد که معلم ابتدایی شایسته، فردی است که هم در سطح دانش، هم در سطح عمل، هم در سطح نگرش و ارزش، و هم در سطح تعامل با مدرسه، خانواده، جامعه و نظام آموزشی از آمادگی حرفه‌ای برخوردار است.

شکل ۱. مدل نهایی پژوهش

بحث و نتیجه‌گیری

هدف پژوهش حاضر شناسایی مؤلفه‌ها و شاخص‌های شایستگی حرفه‌ای معلمان ابتدایی بود. یافته‌های حاصل از تحلیل مضمون مصاحبه‌های انجام‌شده با خبرگان، مدیران، کارشناسان و معلمان ممتاز دوره ابتدایی نشان داد که شایستگی حرفه‌ای معلمان ابتدایی مفهومی چندبعدی و فراگیر است که از شش مضمون اصلی شامل شایستگی‌های دانشی و تخصصی، شایستگی‌های مهارتی و عملکردی، شایستگی‌های نگرشی و ارزشی، شایستگی‌های رشد و توسعه حرفه‌ای، شایستگی‌های حمایتی و رفاه‌محور و شایستگی‌های سازمانی و حرفه‌ای-اجتماعی تشکیل شده است. همچنین در مجموع ۲۰ مضمون ثانویه و ۲۴۰ شاخص پایه استخراج شد که تصویری جامع از الزامات حرفه‌ای معلمان ابتدایی در بافت آموزشی ایران ارائه می‌دهد.

نخستین یافته مهم پژوهش، شناسایی شایستگی‌های دانشی و تخصصی به عنوان یکی از ارکان اصلی شایستگی حرفه‌ای معلمان ابتدایی بود. در این مضمون، دانش محتوایی و موضوعی، دانش روان‌شناختی و رشد یادگیرنده و دانش پداگوژیک و تدریس به عنوان مؤلفه‌های اساسی مطرح شدند. این یافته نشان می‌دهد که معلم ابتدایی برای ایفای نقش حرفه‌ای خود نیازمند تلفیق انواع مختلف دانش است و صرف تسلط بر محتوای درسی برای موفقیت در تدریس کافی نیست. اهمیت این موضوع را می‌توان در ماهیت آموزش ابتدایی جست‌وجو کرد؛ زیرا معلمان این دوره باید مفاهیم بنیادین را متناسب با سطح رشد شناختی و عاطفی کودکان ارائه کنند. این یافته با نتایج پژوهش‌هایی که بر نقش دانش تخصصی و دانش آموزشی محتوا در شکل‌گیری شایستگی حرفه‌ای معلمان تأکید کرده‌اند همسو است (Yang et al., 2025; Zlatkin-Troitschanskaia et al., 2025). همچنین نتایج پژوهش حاضر با مطالعه هویدافرد و همکاران که دانش تخصصی را یکی از ابعاد اصلی شایستگی حرفه‌ای معلمان معرفی کرده‌اند همخوانی دارد (Hoveida, 2025). از سوی دیگر، تأکید مشارکت‌کنندگان بر شناخت رشد کودک، تفاوت‌های فردی، انگیزش و نظریه‌های یادگیری نشان می‌دهد که دانش روان‌شناختی

بخش جدایی‌ناپذیر شایستگی معلمان ابتدایی است؛ موضوعی که در مطالعات مربوط به کیفیت تدریس و پیامدهای یادگیری دانش‌آموزان نیز مورد تأکید قرار گرفته است (Liu et al., 2025; Yang et al., 2025).

دومین یافته پژوهش به شناسایی شایستگی‌های مهارتی و عملکردی مربوط بود که شامل مهارت‌های برنامه‌ریزی و طراحی آموزشی، تدریس و تسهیل یادگیری، ارزشیابی و بازخورد، مدیریت کلاس و مهارت‌های ارتباطی بود. این یافته نشان می‌دهد که دانش حرفه‌ای زمانی ارزشمند خواهد بود که بتواند در قالب عملکرد آموزشی مؤثر بروز یابد. مشارکت‌کنندگان بر توانایی طراحی درس، استفاده از روش‌های تدریس فعال، مدیریت کلاس، ایجاد محیط یادگیری تعاملی، ارزشیابی تکوینی و تعامل حرفه‌ای با دانش‌آموزان و والدین تأکید داشتند. این نتایج با دیدگاه‌های معاصر درباره شایستگی حرفه‌ای معلمان که بر عملکرد واقعی در موقعیت‌های آموزشی تأکید می‌کنند همخوان است (Sukma, 2025; Yonson, 2025). همچنین یافته‌های پژوهش حاضر با مطالعاتی که نقش کیفیت تدریس، برنامه‌ریزی آموزشی و توسعه مهارت‌های حرفه‌ای را در موفقیت آموزشی برجسته ساخته‌اند مطابقت دارد (Maryani et al., 2025; Richter et al., 2025). وجود مؤلفه‌هایی مانند ارزشیابی مستمر، بازخورد سازنده و استفاده از داده‌های یادگیری نیز با یافته‌های پژوهش‌های مرتبط با قضاوت ارزشیابانه و شایستگی ارزشیابی معلمان هماهنگ است (Olave Astorga & González-Carrasco, 2025).

از دیگر یافته‌های مهم پژوهش، شناسایی شایستگی‌های نگرشی و ارزشی بود. در این بخش، نگرش‌های انسانی و اخلاق حرفه‌ای، انگیزش و تعهد حرفه‌ای و نگرش‌های روان‌شناختی و اجتماعی به عنوان عناصر کلیدی مطرح شدند. این یافته بیانگر آن است که شایستگی حرفه‌ای معلم صرفاً مجموعه‌ای از مهارت‌های فنی نیست، بلکه ریشه در نظام ارزشی، باورها و نگرش‌های فرد دارد. تأکید مشارکت‌کنندگان بر عدالت آموزشی، احترام به کرامت دانش‌آموز، همدلی، مسئولیت‌پذیری، صداقت، خودآگاهی، خودکارآمدی و باور به رشد همه دانش‌آموزان نشان می‌دهد که ابعاد انسانی و اخلاقی حرفه معلمی در دوره ابتدایی جایگاهی بنیادین دارند. این نتیجه با پژوهش‌هایی که شایستگی‌های اجتماعی و عاطفی معلمان را عامل مهمی در کیفیت تعاملات آموزشی و موفقیت حرفه‌ای می‌دانند همسو است (Mousazadeh et al., 2026; Utami, 2025). همچنین یافته‌های پژوهش حاضر با نتایج مطالعه ون دن برینک و همکاران که نقش باورهای شایستگی معلمان را در کاهش فرسودگی هیجانی و ارتقای عملکرد حرفه‌ای نشان داده‌اند هماهنگ است (Van Den Brink et al., 2025). از سوی دیگر، تأکید بر انگیزش درونی و تعهد حرفه‌ای با یافته‌های پژوهش مونا و همکاران که نقش شایستگی و انگیزش را در عملکرد معلمان برجسته کرده‌اند همخوانی دارد (Muna et al., 2025).

یافته دیگر پژوهش حاضر، شناسایی شایستگی‌های رشد و توسعه حرفه‌ای بود. این مضمون شامل رشد حرفه‌ای مستمر، مشارکت و همکاری حرفه‌ای و سواد و مهارت دیجیتال بود. اهمیت این یافته در آن است که معلم شایسته به عنوان فردی یادگیرنده معرفی می‌شود که همواره در حال بازاندیشی، یادگیری و بهبود عملکرد خویش است. در این زمینه، مشارکت‌کنندگان بر یادگیری مادام‌العمر، استفاده از بازخورد، پژوهش در عمل، همکاری حرفه‌ای و بهره‌گیری از فناوری برای توسعه شایستگی‌های خود تأکید داشتند. این نتیجه با مطالعاتی که توسعه حرفه‌ای مستمر را پیش‌نیاز ارتقای کیفیت آموزش می‌دانند همخوان است (Norman et al., 2025; Richter et al., 2025). همچنین پژوهش‌های مرتبط با توسعه شایستگی پژوهشی معلمان نشان داده‌اند که مشارکت در فعالیت‌های پژوهشی و تأمل حرفه‌ای می‌تواند توانمندی‌های آموزشی را ارتقا دهد (Schröder et al., 2025). از سوی دیگر، برجسته شدن سواد دیجیتال در یافته‌های این پژوهش با روندهای جهانی آموزش کاملاً سازگار است. مطالعات متعدد نشان داده‌اند که شایستگی دیجیتال به یکی از مؤلفه‌های اساسی حرفه معلمی تبدیل شده است (Joya et al., 2025; Saeidi & Meiboudi, 2025; Salehi et al., 2024). همچنین یافته حاضر با نتایج پژوهش‌های مرتبط با تأثیر فناوری، آموزش دیجیتال و هویت حرفه‌ای بر توسعه شایستگی معلمان مطابقت دارد (Li et al., 2026; Ma & Ismail, 2025; Matovic, 2025).

شایستگی‌های حمایتی و رفاه‌محور نیز یکی دیگر از ابعاد مهم استخراج‌شده در این پژوهش بود. این مضمون شامل حمایت از رفاه و سلامت دانش‌آموز، مشارکت با خانواده و جامعه و آموزش فراگیر و پاسخگویی به تنوع بود. اهمیت این یافته از آنجا ناشی می‌شود که نقش معلم ابتدایی تنها به آموزش محدود نیست و او در بسیاری موارد نخستین فردی است که مشکلات رفتاری، هیجانی، اجتماعی یا تحصیلی کودکان را مشاهده می‌کند. تأکید مشارکت‌کنندگان بر شناسایی مشکلات روانی-اجتماعی، ایجاد محیط امن، همکاری با والدین، پاسخگویی به نیازهای ویژه و آموزش فراگیر نشان می‌دهد که معلمان ابتدایی نقش مهمی در حمایت از رشد همه‌جانبه کودکان دارند. این یافته با مطالعات حوزه آموزش

فراگیر و آموزش ویژه همسو است که بر ضرورت آمادگی حرفه‌ای معلمان برای کار با یادگیرندگان متنوع تأکید دارند (Tveitnes et al., 2025). همچنین توجه به سلامت روان، رفاه و مشارکت خانواده با یافته‌های پژوهش‌های مرتبط با کیفیت یادگیری و حمایت آموزشی همخوانی دارد (Liu et al., 2025; Maryani et al., 2025).

آخرین مضمون اصلی استخراج‌شده، شایستگی‌های سازمانی و حرفه‌ای-اجتماعی بود. در این بعد، دانش سازمانی و سیاست‌گذاری، مهارت‌های مدیریتی و سازمانی و مشارکت در توسعه حرفه و سیاست‌گذاری قرار گرفتند. این یافته نشان می‌دهد که معلمان برای ایفای نقش حرفه‌ای خود باید علاوه بر توانمندی‌های آموزشی، از ساختارها، قوانین، سیاست‌ها و فرایندهای نظام آموزشی نیز شناخت کافی داشته باشند. آگاهی از اسناد بالادستی، قوانین آموزشی، استانداردهای حرفه‌ای، مهارت‌های مدیریت زمان، حل مسئله، رهبری و مشارکت در تصمیم‌گیری‌های مدرسه از جمله شاخص‌های این بعد بودند. این نتیجه با مطالعاتی که نقش رهبری آموزشی، مدیریت مدرسه و مشارکت حرفه‌ای را در ارتقای شایستگی معلمان برجسته کرده‌اند همسو است (Norman et al., 2025; Sahrudin, 2025). افزون بر این، توجه به مشارکت معلمان در اصلاح سیاست‌های آموزشی و توسعه حرفه‌ای با یافته‌های پژوهش‌های مرتبط با نوآوری آموزشی و تغییر سازمانی نیز مطابقت دارد (Ngongpah, 2025; Osorio Vanegas et al., 2025).

یکی از نکات مهم یافته‌های پژوهش حاضر، جامعیت و یکپارچگی مدل استخراج‌شده است. بسیاری از مطالعات پیشین بر یک یا چند بعد خاص از شایستگی معلمان تمرکز داشته‌اند؛ برای مثال برخی پژوهش‌ها بر شایستگی دیجیتال (Joya et al., 2025; Salehi et al., 2024)، برخی بر شایستگی هوش مصنوعی (Ngongpah, 2025; Rattanakha et al., 2025; Tan et al., 2025)، برخی بر شایستگی اجتماعی و عاطفی (Mousazadeh et al., 2026) و برخی بر شایستگی‌های تخصصی آموزشی (Yang et al., 2025; Zlatkin-Troitschanskaia et al., 2025) تأکید کرده‌اند. در مقابل، مدل حاصل از پژوهش حاضر تلاش کرده است همه این ابعاد را در قالب یک چارچوب منسجم و متناسب با ویژگی‌های حرفه معلمی در دوره ابتدایی تلفیق کند. از این منظر، می‌توان گفت که شایستگی حرفه‌ای معلمان ابتدایی در ایران نیازمند نگرشی کل‌نگر است که دانش، مهارت، نگرش، توسعه حرفه‌ای، حمایت از دانش‌آموز و مشارکت سازمانی را به صورت هم‌زمان در بر گیرد.

در مجموع، یافته‌های پژوهش حاضر نشان داد که شایستگی حرفه‌ای معلمان ابتدایی ساختاری چندبعدی، پویا و وابسته به بافت آموزشی دارد. این ساختار از دانش تخصصی، توانمندی‌های اجرایی، نگرش‌های انسانی و اخلاقی، یادگیری حرفه‌ای مستمر، حمایت از رفاه دانش‌آموزان و مشارکت فعال در محیط سازمانی تشکیل شده است. بنابراین، هرگونه برنامه‌ریزی برای جذب، تربیت، ارزیابی و توانمندسازی معلمان ابتدایی باید همه این ابعاد را به صورت یکپارچه مورد توجه قرار دهد تا زمینه ارتقای کیفیت آموزش و یادگیری در مدارس ابتدایی فراهم شود.

پژوهش حاضر با وجود ارائه مدلی جامع از شایستگی‌های حرفه‌ای معلمان ابتدایی، با محدودیت‌هایی نیز همراه بود. نخست اینکه داده‌ها تنها از طریق مصاحبه با خبرگان، مدیران و معلمان باتجربه شهر تهران گردآوری شد؛ بنابراین ممکن است برخی ویژگی‌های فرهنگی، اجتماعی و سازمانی سایر مناطق کشور در یافته‌ها منعکس نشده باشد. همچنین ماهیت کیفی پژوهش موجب می‌شود نتایج بیشتر بر عمق و غنای مفهومی تأکید داشته باشد و امکان تعمیم آماری آن محدود باشد. از سوی دیگر، یافته‌ها مبتنی بر ادراک و تجربه مشارکت‌کنندگان بود و ممکن است برخی مؤلفه‌های شایستگی که در عمل وجود دارند اما کمتر مورد توجه مشارکت‌کنندگان قرار گرفته‌اند، در مدل نهایی منعکس نشده باشند.

پیشنهاد می‌شود در پژوهش‌های آینده، مدل استخراج‌شده در این پژوهش با استفاده از روش‌های کمی و آمیخته اعتبارسنجی شود و روابط میان ابعاد مختلف آن مورد بررسی قرار گیرد. همچنین انجام مطالعات مقایسه‌ای میان معلمان مناطق مختلف کشور، مدارس دولتی و غیردولتی و دوره‌های تحصیلی گوناگون می‌تواند به غنای مدل کمک کند. بررسی تأثیر عوامل فردی، سازمانی و فرهنگی بر شکل‌گیری شایستگی‌های حرفه‌ای معلمان و مطالعه روند تحول این شایستگی‌ها در طول دوران خدمت نیز از دیگر موضوعات پیشنهادی برای پژوهش‌های آینده است.

بر اساس یافته‌های پژوهش، پیشنهاد می‌شود برنامه‌های تربیت معلم و توسعه حرفه‌ای معلمان ابتدایی بر اساس ابعاد و مؤلفه‌های شناسایی‌شده بازطراحی شوند. همچنین نظام‌های ارزیابی عملکرد معلمان می‌توانند از چارچوب ارائه‌شده به عنوان مبنایی برای سنجش جامع شایستگی‌های حرفه‌ای استفاده کنند. طراحی دوره‌های آموزشی ویژه در حوزه‌های سواد دیجیتال، آموزش فراگیر، سلامت روان دانش‌آموزان، مهارت‌های ارتباطی و توسعه حرفه‌ای مستمر نیز می‌تواند به ارتقای کیفیت عملکرد معلمان ابتدایی کمک کند.

افزون بر این، مدیران مدارس و سیاست‌گذاران آموزشی می‌توانند از نتایج این پژوهش برای تدوین استانداردهای حرفه‌ای معلمان و برنامه‌های توانمندسازی مبتنی بر شایستگی بهره‌گیرند.

تشکر و قدردانی

از تمامی کسانی که در طی مراحل این پژوهش به ما یاری رساندند تشکر و قدردانی می‌گردد.

مشارکت نویسندگان

در نگارش این مقاله تمامی نویسندگان نقش یکسانی ایفا کردند.

تعارض منافع

در انجام مطالعه حاضر، هیچ‌گونه تضاد منافی وجود ندارد.

حمایت مالی

این پژوهش حامی مالی نداشته است.

موازین اخلاقی

در انجام این پژوهش تمامی موازین و اصول اخلاقی رعایت گردیده است.

Extended Summary

Introduction

Professional competence has become one of the most significant concepts in contemporary educational research and practice due to its direct relationship with instructional quality, student achievement, educational effectiveness, and school improvement. In primary education, the importance of teacher competence is even more pronounced because primary school teachers play a fundamental role in shaping children's cognitive, emotional, social, moral, and academic development. As a result, identifying the dimensions and indicators of professional competence among primary school teachers has emerged as a major concern for educational systems worldwide (Sukma, 2025; Yonson, 2025).

Recent educational literature has emphasized that teacher competence should not be viewed as a narrow collection of subject knowledge or instructional skills. Instead, it is a multidimensional construct encompassing professional knowledge, pedagogical expertise, social-emotional capacities, ethical commitment, digital literacy, reflective practice, professional collaboration, and the ability to respond to increasingly diverse learning environments (Mousazadeh et al., 2026; Norman et al., 2025). Research has demonstrated that teacher competence significantly influences student engagement, academic achievement, motivation, and learning outcomes (Liu et al., 2025; Maryani et al., 2025; Yang et al., 2025).

The rapid transformation of educational environments has further expanded the expectations placed upon teachers. Digital technologies, artificial intelligence, online learning platforms, and emerging educational innovations have introduced new professional demands that require teachers to continuously update their knowledge and competencies. Studies have highlighted the growing importance of digital competence, technological pedagogical knowledge, AI-related competencies, and the ability to integrate technology effectively into teaching and learning processes (Joya et al., 2025; Li et al., 2026; Ngongpah, 2025; Rattanakha et al., 2025; Saeidi & Meiboudi, 2025; Salehi et al., 2024; Tan et al., 2025).

Furthermore, contemporary research has stressed the importance of teachers' social, emotional, ethical, and professional dispositions. Professional competence increasingly includes empathy, emotional regulation, ethical behavior, professional identity, resilience, collaboration, and commitment to lifelong learning (Mousazadeh et al., 2026; Utami, 2025; Van Den Brink et al., 2025). Similarly, scholars have argued that teachers' competence development is closely associated with professional development opportunities, leadership support, collaborative learning cultures, and reflective practice (Norman et al., 2025; Richter et al., 2025; Sahrudin, 2025; Schröder et al., 2025).

The literature also indicates that professional competence extends beyond classroom instruction and includes assessment literacy, inclusive education, student well-being, family engagement, organizational participation, and policy awareness (Olave Astorga & González-Carrasco, 2025; Osorio Vanegas et al., 2025; Tveitnes et al., 2025). In Iran, studies have explored teacher competence from different perspectives, including educational performance, digital competence, and professional competency models; however, there remains a need for a comprehensive framework specifically tailored to primary school teachers and grounded in the educational realities of the Iranian context (Hoveida Fard et al., 2025; Rezaei et al., 2024; Seifi et al., 2024).

Given the multidimensional nature of teacher competence and the lack of a comprehensive indigenous framework for primary education, the present study aimed to identify the components and indicators of professional competence among primary school teachers through a qualitative approach based on the perspectives of educational experts, administrators, and exemplary teachers.

Methods and Materials

This study was conducted using a qualitative exploratory design. The research was applied in terms of purpose and aimed to identify the dimensions, components, and indicators of professional competence among primary school teachers.

The participants consisted of educational experts, university faculty members specializing in education and teacher training, primary education administrators, educational specialists, and exemplary primary school teachers in Tehran. Purposeful criterion-based sampling was employed, and snowball sampling was used to identify additional knowledgeable participants. Inclusion criteria included substantial academic or professional experience in primary education, teacher education, educational management, curriculum studies, or related fields, as well as familiarity with professional competence issues in education.

Data collection was carried out through in-depth semi-structured interviews. The interview protocol was developed based on a comprehensive review of the theoretical and empirical literature related to teacher competence. Interview questions focused on the characteristics of competent primary school teachers, necessary professional knowledge, instructional skills, values, attitudes, emerging competencies, professional challenges, and recommendations for designing a competency framework.

Interviews continued until theoretical saturation was achieved. Saturation occurred after 15 interviews, and two additional confirmatory interviews were conducted to ensure the completeness of the data. Consequently, the final sample consisted of

17 participants, including 9 women and 8 men. The participants represented a balanced combination of academic experts, educational administrators, and exemplary teachers.

Each interview lasted between 45 and 75 minutes and was audio-recorded with participants' informed consent. Interviews were transcribed verbatim, and field notes were prepared after each session to capture contextual observations and preliminary reflections.

Data were analyzed using thematic analysis. The analysis involved repeated reading of interview transcripts, open coding, identification of meaningful units, development of initial codes, grouping of similar codes into subthemes, and integration of subthemes into broader themes. Coding and theme development were conducted iteratively, allowing continuous refinement and verification of emerging categories. Trustworthiness was enhanced through prolonged engagement with data, systematic documentation of the analytic process, expert review of themes, and continued interviewing until saturation.

Findings

The thematic analysis resulted in a comprehensive professional competence model for primary school teachers. The final model consisted of six main themes, twenty secondary themes, and 240 basic indicators.

The first main theme was **Knowledge and Specialized Competencies**, which included three secondary themes: content and subject knowledge, psychological and developmental knowledge of learners, and pedagogical knowledge. This theme emphasized mastery of curriculum content, understanding child development, knowledge of learning theories, instructional design, assessment principles, and educational technologies.

The second main theme was **Practical and Performance Competencies**, consisting of five secondary themes: educational planning and instructional design skills, teaching and learning facilitation skills, assessment and feedback skills, classroom management skills, and communication skills. Participants highlighted competencies such as lesson planning, active teaching methods, differentiated instruction, formative assessment, classroom organization, effective communication, collaboration, and student engagement.

The third main theme was **Attitudinal and Value-Based Competencies**, including professional ethics and human values, professional commitment and motivation, and psychological-social attitudes. Indicators within this theme included empathy, fairness, respect for diversity, responsibility, professional integrity, self-awareness, emotional regulation, growth mindset, and commitment to students' success.

The fourth main theme was **Professional Growth and Development Competencies**, which encompassed continuous professional learning, professional collaboration, and digital competence. Participants emphasized lifelong learning, reflective practice, participation in professional development programs, action research, collaboration with colleagues, technology integration, and digital literacy.

The fifth main theme was **Supportive and Well-Being-Oriented Competencies**, consisting of student well-being support, family and community engagement, and inclusive education competencies. Indicators included identifying students' psychological and social needs, creating safe learning environments, collaborating with families, responding to diverse learners, supporting students with special educational needs, and promoting mental health and well-being.

The sixth main theme was **Organizational and Professional-Social Competencies**, which included organizational and policy knowledge, managerial and organizational skills, and participation in professional and policy development. Participants emphasized awareness of educational regulations, professional standards, strategic planning, leadership, problem-solving, participation in school decision-making, and advocacy for educational improvement.

Overall, the findings revealed that professional competence among primary school teachers is a multidimensional construct that integrates knowledge, skills, values, professional growth, student support, and organizational participation into a comprehensive framework.

Discussion and Conclusion

The findings demonstrate that professional competence among primary school teachers extends far beyond instructional expertise and content mastery. The identified model highlights the complex and multifaceted nature of teaching in primary education, where teachers are expected to fulfill instructional, developmental, social, emotional, organizational, and leadership roles simultaneously.

The prominence of knowledge-based competencies indicates that effective teaching begins with strong foundations in subject matter, pedagogy, and child development. However, the findings also suggest that knowledge alone is insufficient. Teachers must be capable of transforming knowledge into meaningful classroom practices through instructional planning, teaching strategies, assessment practices, and classroom management. The strong emphasis on practical competencies reflects the reality that teaching effectiveness is ultimately demonstrated through professional performance in authentic educational settings.

Another important conclusion concerns the central role of attitudes, values, and professional dispositions. The identified indicators reveal that professional competence is deeply connected to teachers' ethical commitments, social-emotional capacities, professional identity, and beliefs about learners. Competent primary school teachers are expected not only to teach effectively but also to foster supportive, respectful, and inclusive learning environments.

The emergence of professional growth, digital competence, and lifelong learning as core dimensions reflects the rapidly changing nature of contemporary education. Teachers must continuously update their competencies in response to technological innovation, educational reform, and evolving student needs. The findings suggest that adaptability, reflective practice, and ongoing professional learning are essential characteristics of competent teachers.

The identification of supportive and well-being-oriented competencies highlights the expanding responsibilities of primary school teachers. In addition to academic instruction, teachers play a significant role in supporting students' emotional well-being, social development, safety, and inclusion. This finding reinforces the importance of viewing teachers as holistic educational professionals rather than solely subject instructors.

Finally, the inclusion of organizational and professional-social competencies demonstrates that effective teaching occurs within broader institutional and policy contexts. Teachers require organizational knowledge, leadership capacities, collaborative skills, and active engagement in school improvement processes to maximize their professional impact.

In conclusion, the professional competence of primary school teachers can be understood as a dynamic and integrated system of knowledge, skills, attitudes, developmental capacities, supportive practices, and organizational engagement. The competency framework developed in this study provides a comprehensive foundation for teacher education programs, professional development initiatives, teacher evaluation systems, and educational policymaking aimed at enhancing the quality of primary education.

References

Hoveida Fard, M., Esmāeilzādeh, M.-R., & Peymani Zād, H. (2025). Explaining a Practical Model of Competencies for Physical Education Teachers in Iran. *Research in Sport Physiology and Management*, 17(1), 1-20. https://www.sportrc.ir/article_216291.html?lang=en

- Joya, L. G., Merchán, M. A. M., & Barrera, E. A. L. (2025). Development and strengthening of teachers' digital competence: Systematic review. *Contemporary Educational Technology*, 17(1), ep555. <https://doi.org/10.30935/cedtech/15744>
- Li, W., Chen, A., & Zhang, J. (2026). Integrating digital initiatives in schools: Mediating role of technostress and the moderating impact of teachers' professional identity on digital competence in primary and secondary education. *British Journal of Educational Technology*, 57(2), 460-481. <https://doi.org/10.1111/bjet.70023>
- Liu, Y., Yan, J., & Li, J. (2025). The relationship between physical education teachers' competence support and middle school students' participation in sports: A chain mediation model of perceived competence and exercise persistence. *PLoS One*, 20(1), e0314338. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0314338>
- Ma, H., & Ismail, L. (2025). Empowering Language teacher educators: the impact of training, emotions, leadership, and infrastructure on digital pedagogy and the facilitation of future teachers' competence. *Education and Information Technologies*, 1-27. <https://doi.org/10.1007/s10639-025-13700-8>
- Maryani, I., Irsalinda, N., Jaya, P. H., Sukma, H. H., & Raman, A. (2025). Understanding Student Engagement: An Examination of the Moderation Effect of Professional Teachers' Competence. *Journal of Education and Learning (Edulearn)*, 19(1), 14-23. <https://doi.org/10.11591/edulearn.v19i1.21455>
- Matovic, S. (2025). Effectiveness of in-service teacher training for developing necessary digital competencies in modern education. *Istraživanja u pedagogiji*, 15(2), 408-418. <https://scindeks.ceon.rs/article.aspx?artid=2217-73372502408M>
- Mousazadeh, S., Fatehi Rad, N., & Jalali. (2026). Exploring the components of social and emotional competencies (SEC) for Iranian EFL teachers: Teachers' perceptions in focus. *International Journal of Education and Cognitive Sciences*, 7(3).
- Muna, N., Azizah, S. N., Evelyn, F., & Susetyo, A. (2025). Enhancing teacher performance through competence and work discipline: The mediating role of work motivation. *International Journal of Applied Finance and Business Studies*, 13(1), 34-39. <https://www.ijafibs.pelnu.ac.id/index.php/ijafibs/article/view/342>
- Ngongpah, G. (2025). Teachers' Readiness and Competency in Using AI in the Classroom. *Asian Journal of Education and Social Studies*, 51(9), 742-757. <https://doi.org/10.9734/ajess/2025/v51i92412>
- Norman, E., Masruri, A., Wahid, J., & Hasbian, Y. (2025). Managing Teacher Competence Improvement through Leadership, Professional Development, and Digital Innovation: A Systematic Literature Review. *Journal of Educational Management Research*, 4(6), 2135-2170. <http://serambi.org/index.php/jemr/article/view/1237>
- Olave Astorga, J. M., & González-Carrasco, F. (2025). Evaluative Judgment: A Validation Process to Measure Teachers' Professional Competencies in Learning Assessments. *Education Sciences*, 15(5), 624. <https://doi.org/10.3390/educsci15050624>
- Osorio Vanegas, H. D., Segovia Cifuentes, Y. D. M., & Sobrino Morrás, A. (2025). Educational Technology in Teacher Training: A Systematic Review of Competencies, Skills, Models, and Methods. *Education Sciences*, 15(8), 1036. <https://doi.org/10.3390/educsci15081036>
- Rattanakha, R., Hinson, K., Wannapiroon, P., Wannapiroon, N., Jitsupa, J., & Sookpreedee, N. (2025). Artificial Intelligence Competencies of Vocational Teachers Using for the Design of Learning Activities. *International Journal of Evaluation and Research in Education (Ijere)*, 14(4), 3336. <https://doi.org/10.11591/ijere.v14i4.32334>
- Rezaei, N. S., Chenāri, A., & Afkaneh, S. (2024). Identifying the Dimensions and Components of Teachers' Educational Performance Based on Job Enthusiasm and Professional Competency Using Grounded Theory. *Quarterly Journal of Sociology of Education*, 10(3), 193-206. <https://www.sid.ir/paper/1496211/en>
- Richter, A., Bruns, J., & Gasteiger, H. (2025). Interaction-or Material-Centred Implementation of Teacher Professional Development: a Comparison of Teachers' Competence Development and Potential Lesson Planning. *Journal für Mathematik-Didaktik*, 46(1), 8. <https://doi.org/10.1007/s13138-025-00259-7>
- Saeidi, A., & Meiboudi, H. (2025). Digital Competency of Teachers in the Teaching-Learning Process of Future Schools Using Fuzzy Delphi Approach. *Educational and Scholastic studies*, 13(4), 75-88. <https://doi.org/10.48310/pma.2024.14639.4214>
- Sahrudin, S. (2025). Implementation of Islamic Leadership Values by School Principals in Enhancing Teacher Competence in Public Junior High Schools in Indramayu. *Eduprof: Islamic Education Journal*, 7(1), 140-161. <https://doi.org/10.47453/eduprof.v7i1.348>
- Salehi, S., Dehghani, M., Azimi Yancheshmeh, E., Javadi Pour, M., Salehi, K., & Naranji Thani, F. (2024). Identifying the Dimensions and Components of Teachers' Digital Competency: A Systematic Review. *Curriculum Studies*, 19(72), 121-146. https://www.researchgate.net/publication/380856629_Identifying_the_Dimensions_and_Components_of_Teachers%27_Digital_Compentence_A_Systematic_Review
- Schröder, A., Cammann, F., Darge, K., Krepf, M., Weyers, J., & König, J. (2025). Development of student teachers' research competence in the context of research-based learning: a longitudinal study on the effects of an e-learning-supported intervention. *Zeitschrift Für Erziehungswissenschaft*. <https://doi.org/10.1007/s11618-025-01342-y>
- Seifi, E., Ahmadi, A., & Moazzami, M. (2024). Identifying the dimensions and components of the application of new technologies in the fourth generation university. *Management and Educational Perspective*, 5(4), 24-51. <https://doi.org/10.22034/jmep.2024.426783.1282>
- Sukma, F. A. O. (2025). A closer look at teachers' professional competencies. *English Education Journal*, 14(3), 683-705. <https://doi.org/10.24815/eej.v14i3.32810>
- Tan, X., Cheng, G., & Ling, M. H. (2025). Investigating the Mediating Role of TPACK on Teachers' AI Competency and Their Teaching Performance in Higher Education. *Computers and Education: Artificial Intelligence*, 100461. <https://doi.org/10.1016/j.caeai.2025.100461>

- Tveitnes, M. S., Lied, S. I., Berge, R. L., & Olsen, M. H. (2025). Mainstream teachers' competence in inclusive special education: a study of Norwegian teachers' self-reported professional knowledge. *European Journal of Special Needs Education*, 1-18. <https://doi.org/10.1080/08856257.2025.2511353>
- Utami, W. (2025). Gen Z Teacher Transformation : Self-Development Strategy to Improve Social and Personality Competence. *Jurnal Paedagogy*, 12(2), 379. <https://doi.org/10.33394/jp.v12i2.14575>
- Van Den Brink, F., Vollmann, M., & Tick, N. T. (2025). Disruptive student behavior and emotional exhaustion in dutch primary special education teachers: the mediating role of teachers' competence beliefs. *Psychology in the Schools*, 62(3), 920-930. <https://doi.org/10.1002/pits.23365>
- Wang, Y., & Kale, U. (2025). Unplugged activities to support preservice teachers' competence, interest, and utility value on computational thinking: A mixed-method inquiry. *Education and Information Technologies*, 1-35. <https://doi.org/10.1007/s10639-025-13552-2>
- Yang, X., Li, X., Chen, X., König, J., & Kaiser, G. (2025). The impact of Chinese mathematics teachers' competence on students' affective learning outcomes and the mediating role of instructional quality. *ZDM-Mathematics Education*, 1-14. <https://doi.org/10.1007/s11858-025-01738-4>
- Yonson, S. M. (2025). Lived experiences of teachers in achieving the standard competencies: Basis for continuous professional development in Nasipit district. *Pantao (International Journal of the Humanities and Social Sciences)*. <https://doi.org/10.69651/PIJHSS0403452>
- Zlatkin-Troitschanskaia, O., Shavelson, R. J., & Bartnik, T. N. (2025). What Have We Learned About Modelling and Assessing Mathematics Teachers' Competence?-Insights from a Literature Review. *ZDM-Mathematics Education*, 1-16. <https://doi.org/10.1007/s11858-025-01689-w>

